

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/65/2020
Identifikačné číslo spisu: 5114010065
Dátum vydania rozhodnutia: 10.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:5114010065.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. na neverejnom zasadnutí konanom 10. februára 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného L. S. a spol. pre trestný čin vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999, o dovolaní obvinených L. S. a Z. S. podaných proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/80/2017 z 28. novembra 2018 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolania obvinených L. S. a Z. S. odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1Tk/1/2014 z 30. marca 2017 boli obvinení 1/ L. S. a 2/ Z. S. uznaný za vinných zo spáchania trestného činu vraždy v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. f) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999, ktorého sa dopustili na skutkovom základe, že

v presne nezistený deň na jeseň roku 1998 vo večerných hodinách L. S., spoločne s Z. S. a J. I., (ktorému bolo dočasne odložené vznesenie obvinenia) v katastri obce Y., časť G., v blízkosti chaty poľovníckeho združenia G.U. - S., vykopali pod vedením L. S. a podľa jeho pokynov v zemi jamu pripravenú na zakopanie tela osoby, ktorú mali v úmysle usmrtiť, aby umožnili na ňu prevádzanie obchodných podielov alebo oprávnení štatutárneho orgánu v rôznych spoločnostiach, a aby znemožnili odhalenie jeho obdobnej predchádzajúcej činnosti, na túto činnosť si zabezpečili pracovné nástroje, v priebehu kopania L. S. odišiel a výkop dokončili Z. S. s J. I., po asi 45 minútach sa L. S. svojím motorovým vozidlom na miesto vrátil a priviezol A. P., nar. X. O. XXXX, naposledy bytom I. I., A. XXX, ktorého vylákal na miesto pod presne nezistenou zámienkou a ktorý vykonával činnosť tzv. „bieleho koňa“, prikázal mu z vozidla vystúpiť, chytil ho pod pazuchu z jednej strany a z druhej strany ho chytili popod pazuchu Z. S. s J. I., spoločne A. P. dovedli k jame, pričom mal na hlave šatku alebo kuklu, L. S. ho tlakom prinútil si kľaknúť čelom k vykopanej jame a následne L. S. trikrát udrel tupou časťou sekery veľkou intenzitou A. P. do ľavej časti hlavy, čím mu spôsobil trieštivé a vpáčené zranenia

lebky, ktorým A. P. na mieste podľahol, následne obžalovaní a J. I. mŕtvolu poškodeného vyzliekli donaha a do vopred pripravenej jamy asi do hĺbky 100 cm zakopali jeho telo, pričom osobné veci poškodeného následne spálili.

Za to súd prvého stupňa uložil obvinenému L. S. podľa § 291 ods. 2 Trestného zákona, § 35 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999 súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov, na výkon ktorého ho podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999 zaradil do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny. Podľa § 53 ods. 1 Trestného zákona v spojení s § 35 ods. 2 Trestného zákona menovanému uložil súhrnný peňažný trest vo výške 663,00 (šesťstošesťdesiattri) Euro /20.000,00/ (dvadsať tisíc) Sk, pričom podľa § 54 ods. 3 Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, súd ustanovil obvinenému náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace. Podľa § 55 ods. 1 písm. a), § 35 ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému uložil aj súhrnný trest prepadnutia vecí, a to:

- 3 ks nábojov ráže 9 mm,
- krabičku so 4 ks surových kľúčov,
- plátenné vrecúško s vecami na čistenie zbraní,
- krabičku so 4 ks nábojov s tým, že podľa § 55 ods. 6 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutých vecí stáva štát.

Súd prvého stupňa zároveň postupom podľa § 35 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999 zrušil výrok o treste uloženom obvinenému L. S. rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 22T/190/2013 zo 7. októbra 2016, vo vzťahu k obvinenému L. S., ktorým bol menovaný uznaný za vinného z trestného činu všeobecného ohrozenia podľa § 179 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. decembra 2005 v spolupáchateľstve podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona k § 179 ods. 3 Trestného zákona a ktorým mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 (trinásť) rokov so zaradením do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny, súhrnný peňažný trest vo výške 663,00 (šesťstošesťdesiattri) Euro /20.000,00/ (dvadsaťtisíc) Sk, náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace a súhrnný trest prepadnutia vecí,

- výrok o treste uloženom menovanému rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3To/8/2011 z 18. apríla 2012, ktorým súd vo vzťahu k menovanému zrušil vo výroku o treste rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3T/6/2004 z 26. februára 2009, ktorým bol obvinený uznaný za vinného zo spáchania pokračovacieho trestného činu skrátenia dane a poistného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 148 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona a iné a ktorým mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 8 (osem) rokov so zaradením do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny a následne mu uložil súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov so zaradením na jeho výkon do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny, súhrnný peňažný trest vo výmere 20.000,00 Sk /663,00 Eur/ s náhradným trestom odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace a trest prepadnutia vecí,
- výrok o treste uloženom menovanému rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3T/33/1995, ktorým bol obvinený uznaný za vinného zo spáchania trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona v znení zákona č. 248/1994 Z. z. a iné, ktorým bol menovanému uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky so zaradením do I. (prvej) nápravno-výchovnej skupiny, úhrnný peňažný trest vo výmere 3 (tri) mesiace a trest prepadnutia vecí v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3To/27/2000 z 15. júna 2000, pričom zároveň súd prvého stupňa zrušil všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, pokiaľ vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Obvinenému Z. S. súd prvého stupňa uložil podľa § 219 ods. 2 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999 trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov s tým, že podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona v znení účinnom do 31. augusta 1999 obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny.

Proti uzneseniu krajského súdu podali prostredníctvom obhajcu dovolanie obaja menovaní obvinení.

Obvinený L. S. odôvodnil podané dovolanie s poukazom na danosť dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i), písm. e) Trestného poriadku.

V dovolaní namietol záver súdu prvého stupňa, že sa mal trestného činu vraždy dopustiť obzvlášť surovým spôsobom. Z dokazovania vykonaného pred súdmi nevyplýva možnosť použitia takéhoto kritéria, nakoľko s ohľadom na výsledky znaleckého dokazovania je zrejmé, že poškodený P. utrpel poranenia lebky až po smrti. V súvislosti s mechanizmom poranení poškodeného odkázal aj na to, že súde vychádzali len z výpovede svedka I. a nie z iných dôkazov. Nie je možné, aby dôkaz vyplývajúci z výpovede osoby, ktorá je spolupracujúcim obvineným bol jediným dôkazom svedčiacim o vine obvineného. Judikatúra navyše za obzvlášť surový označuje útok vyznačujúci sa extrémne výraznou brutalitou, sprevádzaný nezriedka použitím väčšieho počtu nástrojov alebo mechanizmov. Spáchanie trestného činu vraždy v sebe nevyhnutne obsahuje určité prvky surovosti - musí ale ísť o takú mieru surovosti, ktorá sa výrazne vymyká z rámca bežného u väčšiny trestných činov tohto druhu, pričom takýto úmysel v konaní nebol preukázaný. Táto argumentácia bola časťou obhajoby obvineného už v predchádzajúcom konaní, avšak odvolací súd dospel v reakcii na ňu k výrazným logickým či argumentačným paradoxom. Napriek popisu znalcov je v skutkovej vete výroku o vine uvedené, že poškodený mal byť usmrtený tromi údermi tupou časťou sekery, neskôr uvádzajú, že pre hnilobné zmeny nemuseli byť následky úderov zistiteľné. Obvinený takisto namietol, že pre odsudzujúci rozsudok v podstate stačila „rovina možností“, ignorujúc zákonné požiadavky, ktoré sú na rozsudok kladené zákonom, bez ohľadu na zistený skutkový stav a dôkaznú situáciu. O uvedenom svedčí napríklad to, že súd vyslovil, že nie je možné presne určiť príčinu smrti, no napriek tomu poukazuje na závery vyplývajúce z výsledkov znaleckého dokazovania poukazujúc na údajnú mieru agresivity konania, ktorým mal byť poškodený usmrtený. Preto nie je možné hovoriť o tom, že bol jednoznačne usmrtený obzvlášť surovým spôsobom. Z uvedeného dôvodu nie je možné na prejednávany skutok aplikovať kvalifikačný znak podľa § 219 ods. 2 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999 a skutok by mal byť správne právne kvalifikovaný len podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999. V tejto súvislosti obvinený podotkol, že skutok sa mal stať na jeseň roku 1998, pričom obvinenému bolo vznesené obvinenie 12. júla 2013. Podľa § 67 ods. 1 písm. b) Trestného zákona účinného do 31. augusta 1999 zaniká trestnosť činu uplynutím premlčacej doby v trvaní 10 (desať) rokov ak ide o trestný čin, za ktorého spáchanie zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou vo výmere najmenej desať rokov. S poukazom na uvedené je zrejmé, že premlčacia doba trestného stíhania oboch obvinených uplynula najneskôr skončením roku 2008. Obvinený ďalej spochybnil hodnovernosť výpovede svedka I., ktorý je spolupracujúcim obvineným a jeho výpoveď je podľa názoru obvineného jediným usvedčujúcim dôkazom. Preto je namieste skúmať jeho vierohodnosť, ktorá je naštrbená minimálne tým, že proti obvinenému vypovedal v niekoľkých trestných veciach, ktoré meritórne skončili oslobodením obvineného spod obžaloby. V spojení s vyššie uvádzanými pochybnosťami o priebehu skutku majúci pôvod v znaleckom dokazovaní je záver o vierohodnosti menovaného svedka svojvoľný. Popis skutku svedkom I. nezodpovedá skutočnosti či už z hľadiska času spáchania ako ani spôsobu, akým malo k jeho spáchaniu dôjsť. Obvinený nerozumie konštatovaniu súdu, podľa ktorého k vierohodnosti svedeckej výpovede menovaného svedka prispieva aj korešpondujúci obsah iného pripojeného spisového materiálu (spis Okresného súdu Žilina sp. zn. 22T/190/2013); ide o trestné konanie, v ktorého rámci bol obvinený stíhaný spoločne so svedkom I. a kde spolu mali kooperovať aj na inej trestnej činnosti v blízkom časovom období s týmto skutkom. Ak je ale svedok stíhaný ako obvinený v inej trestnej veci, dá sa z uvedeného dedukovať nie jeho vierohodnosť, ale pravý opak, nakoľko je logicky motivovaný dosiahnuť za cenu spolupráce s orgánmi činnými v trestnom konaní pre seba čo najlepší výsledok. Pokiaľ ide o úvahu súdov o tom, že by nebolo logické, ak by svedok I. usvedčil iného zo spáchania vraždy a zároveň sám na seba nepravdivo uvádzal, že aj on sa zúčastnil na spáchaní takéhoto trestného činu obvinený konštatoval, že práve k tomu došlo, pričom nie je jasné, či je v tomto smere v podstate rozdiel medzi tým, či svedok seba (a iných) zo spoluúčasti na vražde usvedčí buď pravdivo, alebo nepravdivo. Na uvedenom nemení nič ani záver znalca z odboru psychológie, podľa ktorého nie je možné u I. vylúčiť sklony k tendenčnosti výpovede, ale neboli zaznamenané jeho prípadné konfabulačné sklony. Záver znalca z tejto vednej oblasti tak pohodlne nahrádza úvahu súdu pri hodnotení dôkazov, najmä pokiaľ je nutné váhu určitého dôkazu zvýrazniť či eliminovať a záver znalca, ktorý vie niečo vypracovať len na

základe toho, čo mu človek povie, nemá žiadnu výpovednú hodnotu. K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku obvinený uviedol, že v konaní vedenom na PPZ NAKA, odbor Stred pod ČVS: PPZ-179/NKA-ST2-2019 je trestne stíhaný pre trestný čin podplácania, ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, že mal podplatiť senát Krajského súdu v Žiline v konaní 2To/80/2017, teda v konaní, ktoré je predmetom dovolacieho prieskumu. Ku skutku sa priznal a jeho výpoveď potvrdzujú aj ďalší svedkovia. V tomto trestnom konaní bola ako svedkyňa vypočutá aj JUDr. A. A., členka senátu krajského súdu v dotknutom konaní, ktorá zároveň pôsobila v prejednávanej veci ako sudkyňa spravodajkyňa. Táto po poučení svedka vo svojej výpovedi z 9. apríla 2020 okrem iného vypovedala o tom, že pred rozhodovaním vo veci bol za ňou sudca Okresného súdu Žilina JUDr. B. I., ktorý jej mal povedať, že S. jej odkazuje, že ak mu nedá doživotie, nepodá dovolanie. Členka senátu mala byť teda podľa jej vlastných slov ovplyvňovaná pred rozhodnutím o odvolaní obvineného iným sudcom, pričom o tejto skutočnosti neurobila ani úradný záznam a ani ju neoznámila predsedovi súdu, prípadne orgánom činným v trestnom konaní pre možné spáchanie trestného činu zasahovania do nezávislosti súdu podľa § 342 Trestného zákona. Napriek tomu táto sudkyňa rozhodovala ako členka odvolacieho senátu o odvolaní obvineného a uložila mu trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov. Obvinený má za to, že pokiaľ sudcu niekto ovplyvňuje pred rozhodovaním kde môže ísť o podozrenie zo zasahovania do nezávislosti súdu a tento sudca takéto ovplyvňovanie nechá tak, neurobí žiadne oznámenie tejto skutočnosti, ďalej koná, rozhoduje a napokon obvineného uzná za vinného, možno mať pochybnosť o jeho nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci a mal byť vylúčený z rozhodovania. Obvinený L. S. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že rozsudkom vysloví porušenie zákona a súčasne zruší rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/80/2017 z 28. novembra 2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 1Tk/1/2014 z 30. apríla 2017 ako aj konanie, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo, nakoľko podľa § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku musí byť trestné stíhanie zastavené z dôvodu premlčania.

Obvinený Z. S. podal dovolanie s ohľadom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. e), písm. g), písm. h), písm. i) a písm. k) Trestného poriadku. Poukázal na nesprávne právne posúdenie zisteného skutku, pričom dôvodnosť označenej dovolacej námietky oprel o nedôveryhodnosť svedeckej výpovede svedka I.. Nastáva otázka, či jeho výpoveď nebola len takou výpoveďou, ktorou mal kryť vlastný podiel viny na spáchanom skutku a zároveň usvedčiť z jeho spáchania oboch obvinených. Rozsiahlym spôsobom poukázal na pochybnosti o hodnovernosti svedeckej výpovede získanej využitím osoby spolupracujúceho obvineného, ako aj rozpory vo výsledkoch znaleckého dokazovania, na podklade ktorého mali súdy dospieť k nesprávnemu ustáleniu skutkového deja ústiaceho do vraždy poškodeného P.. Výpoveď svedka I. nemala byť posudzovaná en bloc ako dôveryhodná a je v rozpore so skutkovou vetou pričom jej obsah preukazuje, že obaja obvinení vraždu poškodeného neplánovali, nemali o tom žiadnu vedomosť a teda nemohli vedieť kto a akým spôsobom a či vôbec bude pozbavený života. To platí aj osobitne vo vzťahu k obvinenému Z. S., ktorý nevedel kto a kde bude usmrtený a mohol sa to iba domnievať. Ak z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že jediným vykonávateľom vraždy bol L. S. a ostatné prítomné osoby nemali vopred vedomosť o spôsobe výkonu vraždy, ide o excés v spôsobe spáchania skutku, nakoľko obvinený Z. S. sa nijak nepodieľal na tom, že vražda poškodeného bola spáchaná obzvlášť závažným a trýznivým spôsobom a zároveň poprel úmysel spáchať trestný čin trýznivým a surovým spôsobom. Keďže táto otázka nebola doposiaľ žiadnym súdom riešená, zakladá to nepreskúmateľnosť súdneho rozhodnutia, ktorá je okrem uvedeného daná aj tým, že v rozhodnutí nie je náležite vecne opísaný skutok, ktorý bol dôvodom pre vydanie rozhodnutia s uvedením dôkazov a ich hodnotením. Okresný aj odvolací súd opomenuli uplatniť vzhľadom na okolnosti prípadu zásadu samostatnosti, kde obvinený Z. S. a jeho miera účasti na spáchanom skutku mali byť posudzované samostatne. Ďalej namietol aj nejednoznačný záver o tom, či boli v danom prípade naplnené znaky trýznivého a surového spôsobu usmrtenia poškodeného P., keďže existuje „lúnia“ znaleckých posudkov, ktoré priamo vylučujú možnosť ustálenia spôsobu usmrtenia poškodeného a vyvracajú tvrdenia súdov. Tieto tvrdenia sú podopreté výlučne výpoveďou svedka I., ktorá sa stáva pre prípad kľúčovou, ale len v tých častiach, ktorou menovaný svedok usvedčuje páchatel'ov a nie je vyhodnocovaná ako celok. Ak by tak posudzovaná bola, nie je možné uznať ho za vinného zo spáchania trestného činu vraždy v jeho kvalifikovanej skutkovej podstate upravenej v § 219 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999. Obvinený

záverom namietol aj premlčanie trestného stíhania a to dôvodiac totožnou právnou argumentáciou. Z vyšetrovacieho spisu vyplýva, že ešte v prípravnom konaní rozhodla sudkyňa pre prípravné konanie JUDr. Erika Bebčáková 17. júla 2013 o návrhu prokurátora na vzatie menovaného do väzby tak, že tohto vzala do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, keďže nadobudla presvedčenie, že obvinený je dôvodne podozrivý zo spáchania skutku a zároveň mala obavu, že bude pôsobiť na spoluobvinených, svedkov, znalcov a prípadne iné osoby. Obvinený okrem všeobecnej prezentácie právnych názorov viažucich sa k rozhodovaniu súdu o väzbe v prípravnom konaní uviedol, že ak raz sudca v odôvodnení rozhodnutia o väzbe v prípravnom konaní poukázal na dôvodnosť trestného stíhania obvineného nemožno očakávať, že tento sudca rovnakého obvineného následne oslobodí spod obžaloby. Nakoľko JUDr. Bebčákovovej bol spis pridelený náhodným výberom aj po podaní obžaloby vzniká problém, či daná sudkyňa konala v štádiu v konaní pred súdom nestranné a nezaujato, keďže už v prípravnom konaní, kedy ešte vyšetrovací materiál nebol kompletný mala presvedčenie o tom, že skutok, ktorý je kladený obvinenému za vinu sa stal a obvinený je z jeho spáchania dôvodne podozrivý. Týmto je spochybnená nezaujatosť sudcu, nakoľko iným než odsudzujúcim rozhodnutím by vlastne priznala svoje pochybenie z prípravného konania a „do konania pred súdom už išla s určitým domnením a presvedčením. Vzhľadom na vyššie uvedené sa potom iný ako odsudzujúci rozsudok nedal očakávať. K tomu obvinený rozsiahlo poukázal na výklad pojmov nestrannosti a nezaujatosti sudcu z tak objektívneho, ako aj subjektívneho hľadiska pričom dospel k záveru, že sudkyňa JUDr. Bebčáková mala byť z konania a rozhodovania v trestnej veci obvineného vylúčená s poukazom na jej zaujatosť. Obvinený ďalej uviedol, že senát Okresného súdu Žilina bol nesprávne zložený z dôvodu, že podľa rozvrhu práce dotknutého súdu na rok 2014 je nepochybné, že súdne oddelenie 1T (vrátane vecí zapisovaných do súdneho registra Tk) „mala na starosti“ JUDr. A. A.. Podľa oznámenia k žiadosti o sprístupnenie spisu je evidentné, že ak je vedené trestné konanie pre trestný čin vraždy podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b), písm. f) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) až 15 (pätnásť) rokov až doživotie mala byť táto trestná vec zapísaná do registra Tk. Náhodným výberom bola veci pridelená spisová značka 1Tk/1/2014, pričom z uvedeného vyplýva, že v nej mala rozhodovať JUDr. Malatká. Napriek tomu vo veci samej rozhodovala JUDr. Bebčáková. Preto má obvinený za to, že vo veci rozhodoval nezákonný senát, čím došlo k naplneniu dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. S poukazom na čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky nie je rozhodujúce, či obvinený Z. S. túto skutočnosť namietal v rámci podania riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku, resp. či boli obvineným uvádzané iné dovolacie dôvody. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že zruší rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2To/80/2017 z 28. novembra 2019 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina sp. zn. 1Tk/1/2014 z 30. apríla 2017 ako aj konanie, ktoré týmto rozhodnutiam predchádzalo a súčasne podľa § 9 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku zastaví trestné stíhanie z dôvodu jeho premlčania, alternatívne, ak dovolací súd nebude považovať trestné stíhanie za premlčané, uloží obvinenému Z. S. miernejší trest s poukazom na § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999.

K dovolaniam obvinených sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry Žilina.

K dovolaniu obvineného L. S. uviedol v podstate nasledovné (č.l. 4219 a nasl. spisu): „V dovolaní nie je uvedené, o ktorý dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa podané dovolanie opiera. Pôvodne podané dovolanie spísané 5. septembra 2019 je len sumarizáciou výhrad k zistenému skutkovému stavu vecí a hodnotením dôkazov a je zrejmé, že takto podané dovolanie nespadá do prieskumnej právomoci dovolacieho súdu v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. K procesnému postaveniu svedka I. je potrebné uviesť, že so súhlasom prokurátorky Generálnej prokuratúry SR bolo postupom podľa § 205 ods. 1 Trestného poriadku dočasne odložené vznesenie obvinenia pre prejednávany skutok a to 22. júla 2013. Jeho trestné stíhanie bolo následne zastavené v zmysle § 215 ods. 3 Trestného poriadku uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina, č. k. Kv 43/19/5500-8 z 5. mája 2020, právoplatným 29. mája 2020. Táto skutočnosť sama osebe však nespochybňuje vierohodnosť jeho verzie prezentovanej ešte počas konania voči L. S. a Z. S.. S jeho verziou a jej podporením inými dôkazmi sa podrobne vysporiadali súdy oboch stupňov (OS Žilina v prvostupňovom rozsudku na str. 31 až 37, KS Žilina v druhostupňovom rozsudku najmä na str. 48 až

50). Pokiaľ odsúdený prezentuje výhrady voči spôsobu hodnotenia jeho výpovede a súvisiacich dôkazov súdmi oboch stupňov platí to, čo je uvedené v predchádzajúcom odseku. Naviac v podanom dovolaní sa navrhuje, aby dovolací súd trestné stíhanie obvinených po zrušení napádaných rozhodnutí zastavil z dôvodu údajného premlčania, čo však ani nie je možné, keďže takéto oprávnenie pre dovolací súd zo žiadneho ustanovenia nevyplýva a došlo by tým k porušeniu tzv. kasačného princípu. V doplnení dovolania z 27. júla 2020 odsúdený síce uviedol, že pôvodne spísané dovolanie sa opiera o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h), písm. i) Trestného poriadku (ktoré zjavne dané nie sú) a ďalej ho rozširuje o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, teda v podstate, že vo veci (na odvolacom súde) konal sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Úvahy obvineného o tom, že sudkyňa JUDr. A. mala byť z konania vylúčená sú len špekuláciou odsúdeného, ani z ním priložených zápisníc z trestnej veci vedenej pre trestný čin podplácania, konkrétne z verzie prezentovanej JUDr. A. A. nevyplýva žiadna okolnosť, pre ktorú by mala byť vylúčená z rozhodovania v tejto trestnej veci v zmysle dôvodov podľa § 31 ods. 1 až 4 Trestného poriadku. Tzn., že aj pokiaľ sudkyňa uviedla, že jej kolega z OS Žilina mal byť za ňou „s odkazom od S.“ a ona mu v podstate žiadne informácie nepodala ani nenaznačila ďalší postup nie je absolútne dôvod pochybovať o jej nezaujatosti v zmysle pomeru k veci alebo k obvinenému. Ani tento dovolací dôvod zjavne daný nie je. Z týchto dôvodov navrhujem dovolanie odsúdeného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť“.

Vo vyjadrení k dovolaniu obvineného Z. S. prokurátor uviedol v podstate nasledovné: „Odsúdený uplatňuje údajne dané dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), e), g), h), i) Trestného poriadku. V skutočnosti však argumentácia odsúdeného v podanom dovolaní sa vecne týka len dvoch potenciálne vecne relevantných skutočností. V dovolaní dokonca ani nie sú vecne argumentačne naviazané tvrdené skutočnosti vo vzťahu ku konkrétnemu uplatnenému dôvodu dovolania, ktorého danosť by mali opodstatňovať. K vecnej námietke použitia výpovede tzv. spolupracujúcej osoby je potrebné uviesť, že podstatná časť dovolania je venovaná skutkovým záverom, ktoré urobili súdy oboch stupňov na základe aj výpovede tzv. „spolupracujúceho obvineného“ J. I., ktorý bol v konaní proti obv. L. S. a obv. Z. S. vypočutý ako svedok. Táto časť dovolania je len formálne podradená pod bod 1. „K nesprávnemu právnemu posúdeniu spáchaného skutku“. V skutočnosti sa v tejto časti dovolania namietajú skutkové zistenia súdov oboch stupňov, konštatujú sa pochybnosti o vierohodnosti výpovede len sčasti poukázaním na jeho procesné postavenie. Takto vecne formulované dôvody dovolania však stoja mimo prieskumnej právomoci Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, a to v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku časť vety za bodkočiarkou. S verziou priebehu deja a vierohodnosťou výpovede svedka I. sa podrobne vysporiadali súdy oboch stupňov. Obdobne aj text dovolania pod bodmi 2/ a 3/ smeruje k revízii skutkových zistení súdov prvého a druhého stupňa a nie je dokonca ani zrejmé, pod aký dôvod dovolania je tento text podraditeľný. Dovolanie v tejto časti smeruje k revízii záverov konajúcich súdov o spáchaní skutku obzvlášť surovým (nie trýznivým - ako je v dovolaní nesprávne uvedené) spôsobom - ako som už uviedol v obžalobe spôsobom, ktorý dokonca nie je porovnateľný ani s bežnými spôsobmi zabíjania zvierat napr. pri domácich zabíjačkách. Pokiaľ sa proti tomuto záveru argumentuje spochybňovaním priebehu skutku vykonaným znaleckým dokazovaním v konaní pred súdom, s týmito okolnosťami sa podrobne už vysporiadali súdy prvého a druhého stupňa a ide jednoznačne o snahu smerujúcu k revízii ich skutkových zistení. Vecne uvedené dôvody, ktoré by opodstatňovali danosť uvádzaných dovolacích dôvodov sa v podanom dovolaní nenachádzajú. Z týchto dôvodov navrhujem dovolanie odsúdeného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť“.

Na vyjadrenie prokurátora reagoval obvinený Z. S. tak, že okrem odkázania na svoje predchádzajúce písomné podania vyjadril všeobecný nesúhlas s právnym názorom prezentovaným prokurátorom, nakoľko tento neprihliada na súvisiace okolnosti, za ktorých bolo dané trestné konanie vedené a vykonané. Zopakoval, že JUDr. Bebčáková konala jednak ako sudkyňa pre prípravné konanie pri jeho vzatí do väzby, ako aj následne v konaní pred súdom po podaní obžaloby, pričom namietol nezákonnosť zloženia senátu aj s ohľadom k osobám prísediacich pri rozhodovaní v merite veci. Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že značný obsah menovaným podaného vyjadrenia je v podstate novou rekapituláciou už skôr uvedených dovolacích námietok, pričom ťažiskovým motívom je

vyjadrenie nesúhlasu so stanoviskom prokurátora k podanému dovolaniu. Toto „vyporiadavanie sa“ s vyjadrením prokurátora je následne charakteristické opätovným zdôrazňovaním námietok tvrdených v už skôr podanom dovolaní, zdôrazňujúc už skôr spochybňovanú nezaujatosť JUDr. Bebčákovvej k osobe obvineného a prejednávanej veci. K tomu obvinený obsiahlym spôsobom citoval z ním označenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Dodal, že v trestnom konaní neboli rešpektované pravidlá náhodného výberu a pridelenia danej trestnej veci. Obvinený označil právne názory prokurátora za „prudko rozporné“ s významnými nálezmi a súvisiacou judikatúrou Ústavného súdu SR (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Zjavne uniklo pozornosti prokurátora, že obvinený poukázal aj na jeho dožiadania voči Okresnému súdu Žilina o spôsobe vykonávania úkonov pri „prideľovaní“ jeho veci a ktoré sú prílohami doplnenia jeho dovolania. Pôvodná spisová značka jeho trestnej veci, ktorá jej bola pridelená bezprostredne po podaní obžaloby 17. januára 2014, bola v znení 28T/7/2014. Až následná „púha“ zmena číselného označenia veci na sp. zn. 1Tk/1/2014 zjavne sama o sebe nijak nekonvaliduje (nenapráva) nezákonný spôsob postupu a konania v doplnení podaného dovolania, ktorý bol obvineným vytýkaný a objektívne preukázaný. Prokurátor mu na uvedené nedal žiadnu relevantnú odpoveď. Obvinený poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1TdoV/17/2015 z 8. novembra 2016, podľa ktorého je kritika obvineného vo vzťahu k hodnoteniu výpovede svedka I. („kajúcnika“) dôvodná a majúca relevantný právny základ. V tejto súvislosti obvinený poukázal aj na rozsudok ESLP vo veci W. v Slovenská republika. Ani v trestnej veci obvineného sa totiž nevykonávali primerané kontrolné prostriedky, ktoré by zabezpečili spravodlivé súdne konanie. Takisto sa nemožno stotožniť s námietkami prokurátora obsiahnutými v jeho vyjadrení k doplneniu dovolania a k dovolaniu vôbec, čo sa týka výsledkov znaleckého dokazovania. Prokurátor sa v podstate len jednostranne snaží spochybníť námietky obvineného a výlučne presadzuje ako „údajne správne“ závery znalcov, pričom opomína práva obhajoby dať si vypracovať vlastný znalecký posudok. Týmto zároveň prokurátor obchádza a opomína právne názory prezentované v judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a všeobecných súdov, nakoľko oproti sebe v posudzovanej veci stoja minimálne dva znalecké posudky s inými zisteniami a závermi. Už aj z tohto pohľadu a so zreteľom na požiadavky zákonnosti, rovnosti a spravodlivosti bolo úlohou prokurátora iniciovať vykonanie znaleckého dokazovania prostredníctvom špecializovaného ústavu sústredujúcim sa na špecifickú znaleckú činnosť. Uvedené je bežnou praxou aj v iných prípadoch. Obvinený nad rámec uvedeného dodal, že s telesnými pozostatkami poškodeného P. bolo nepochybne v danom prípade neodborne manipulované. Tak došlo k evidentnému poškodeniu a zmareniu dôkazov, a to najmä v dôsledku zásahu do lebky jej „odpílovaním“. K tomu obvinený poukázal na obsah prednášky konanej v Justičnej akadémii Slovenskej republiky dňa 18. septembra 2017 na tému „Znalec v trestnom konaní a postavenie znalca k daným a vybraným problémom“. Obvinený opätovne podotkol aj údajné premlčanie trestnosti trestného činu, zo spáchania ktorého bol uznaný za vinného, pričom poukázal na obdobné prípady, kde boli prezentované odlišné právne závery v porovnaní s jeho trestnou vecou. Takisto dal do pozornosti, že zo strany príslušníkov PPZ NAKA už pri zadržaní a následnom vyšetrovaní jeho osoby bolo vopred vyslovené, že do väzby ho zoberie sudkyňa JUDr. Bebčáková, ktorá ho následne bude aj súdiť. Tieto úkony tvrdené a „vybavené“ príslušníkmi NAKA sa potvrdili. Preto sa obvinený pýta, načo je na Okresnom súde Žilina rozvrh službukonajúcich sudcov a načo je generátor a elektronický systém prideľovania trestných spisov. V jeho prípade totiž s istotou a určitosťou určila sudkyňa NAKA svojimi zásahmi a ovplyvňovaním sudcov. Na margo vyjadrenia prokurátora, že na hlavnom pojednávaní nemal otázky, resp. nevznášal námietky uviedol, že bol prvý raz postavený pred súd a je „prvotrestanec“. Je jeho slobodným rozhodnutím, či bude alebo nebude vypovedať. Prokurátor takisto odignoroval obvineným uvádzané zastrašovanie príslušníkmi Policajného zboru.

K doplneniu dovolania obvineného Z. S. prokurátor argumentoval nasledovne: „K bodu 1/: Opisované skutočnosti nie sú spôsobilé naplniť žiadny dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Rozhodovanie sudcu pre prípravné konanie v danej veci neskôr ako aj zákonného sudcu v súdnom konaní nie je samo osebe spôsobilé vzbudiť pochybnosti o jeho nestrannosti v predmetnej veci. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že sudca pre prípravné konanie sa musí vyjadriť aj k existencii dôvodného podozrenia zo spáchania skutku kladeného obvinenému za vinu, a to z hľadiska tzv. materiálnych dôvodov väzby. Na tento stav reagoval aj zákonodarca, keď ust. § 30 ods. 2 Trestného poriadku č.

141/1961 Zb. bolo s účinnosťou od 1. decembra 2003 - zákonom č. 457/2003 Z.z. - novelizované tak, že rozhodovanie sudcu okrem iného o väzbe v prípravnom konaní už nebolo dôvodom na jeho vylúčenie v súdnom konaní v tej istej veci. V rekonštruovanom Trestnom poriadku účinnom od 1. januára 2006 sa už podobné ustanovenie neobjavilo. K bodu 2/: v prvej rovine formulovanej námietky (hodnotenie motívu, skutkové námietky k výpovedi svedka I.) sa dovolanie týka snahy o revíziu skutkových zistení súdov prvého a druhého stupňa, ktoré pri takto podanom dovolaní nemôže dovolací súd vzhľadom na ust. § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku skúmať a meniť. Námietky proti akceptácii výpovede J. I. ako tzv. spolupracujúcej osoby obsahovo spadajú skôr teoreticky pod dôvod dovolania v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. K tejto otázke som sa vyjadril už v podanom vyjadrení k dovolaniu odsúdeného Z. S., č.k. Kv 5/18/5500-21 z 2. júna 2020, kde som aj informoval súd, že trestné stíhanie J. I. bolo v zmysle § 215 ods. 3 Trestného poriadku zastavené. Jeho výpoveď nie je možné automaticky len kvôli jeho procesnému postaveniu diskvalifikovať, pričom touto problematikou sa už vo viacerých rozhodnutiach zaoberal Najvyšší súd Slovenskej republiky (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. novembra 2016, sp. zn. 1Tdov/17/2015 a iné). Nespochybňujem potrebu na jeho výpoveď nahliadať s osobitnou starostlivosťou, čo som urobil už aj v podanej obžalobe rešpektujúc závery rozhodovacej činnosti EŠEP k otázke výpovedí tzv. spolupracujúcich osôb a podrobne ju vyhodnotili aj súdy oboch stupňov v danej veci (OS Žilina v prvostupňovom rozsudku na str. 31 - 37, KS Žilina v druhostupňovom rozsudku najmä na str. 48 - 50).

Pre úplnosť si dovoľuje dať dovolaciemu súdu do pozornosti časť jeho záverečnej reči na hlavnom pojednávaní, kde sa týmito otázkami zaoberal, pričom v nej obsiahnutú argumentáciu si zjavne osvojili aj súdy prvého a druhého stupňa. Prokurátor doslovne citoval z prednesu záverečnej reči, pričom uzatvoril, že akceptácia výpovede svedka J. I. spĺňa všetky atribúty zákonného použitia takejto výpovede. Ďalej pokračoval nasledovne: K bodu 3/: V tomto bode ide o zjavnú dezinterpretáciu skutočností ako bola predmetná vec pridelená zákonnému sudcovi. Pokiaľ si pamätám od 1. januára 2014 začal podľa rozvrhu práce Okresného súdu Žilina fungovať register „Tk“, do ktorého boli zapisované veci vo vecnej príslušnosti tzv. okresného súdu v sídle kraja (§ 16 ods. 1 Trestného poriadku). Faktom je, že vec bola najprv elektronickou podateľňou pridelená do senátu 28T (predsedníčka senátu JUDr. Erika Bebčáková), ktorá sa tým stala zákonným sudcom v predmetnej veci. Hoci neskôr bola evidenčne prevedená do senátu 1Tk elektronickou podateľňou, zrejme z dôvodu administratívneho pochybenia. Zákonou sudkyňou v nej správne zostala sudkyňa, ktorej vec prvotne napadla. Práve tento postup umožnil dodržanie princípu zákonného sudcu a tohto práva obžalovaných a nepodriadil celý proces administratívne a technokratickému pohľadu na vec. Uvedené skutočnosti sú nakoniec ľahko overiteľné v rozvrhu práce OS Žilina, resp. v príslušných registroch správy súdu."

„Z týchto dôvodov zotrvávam na pôvodnom návrhu dovolanie odsúdeného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť“.

Na vyjadrenie prokurátora, ktoré je obsahom predchádzajúceho odseku reagoval opäť aj obvinený Z. S.. V predloženej vyjadrení zrekapituloval obsah skôr podaného doplnenia dovolania. Čo sa týka konkrétnych právnych úvah prezentovaných prokurátorom tak, ako sú tieto podrobne uvedené vyššie konštatoval, že „právny názor“ prokurátora v bode 1/ a 3/ jeho vyjadrenia (vo vzťahu k uplatneným dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b/, písm. e/ Trestného poriadku) je v zrejmom - prudkom rozpore s § 31 ods. 1, ods. 2 a nasl. Trestného poriadku, pričom popiera účel a význam „inštitútu“ vylúčenia sudcu. Najvyšší súd musí opätovne zdôrazniť, že aj v tomto vyjadrení obvinený v podstatnej miere zopakoval skôr prezentované argumenty, pričom polemizoval s právnym názorom prokurátora v tom smere, že naďalej spochybňoval nestrannosť a nezaujatosť sudkyne JUDr. Bebčákovvej. Rovnako tak znovu poukázal na údajné pochybenie súdu prvého stupňa pri pridelení jeho trestnej veci zákonnému sudcovi, pri ktorom nemalo byť dodržané pravidlo náhodného výberu jej pridelenia. Odkazujúc na početnú rozhodovaciu prax tak Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva v spojení s príslušnými ustanoveniami Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v podstate pokračoval v totožnej argumentácii. Nosným motívom tejto argumentácie je obvineným označovaná údajná nezákonnosť spočívajúca v tom, že o jeho vzatí do väzby v prípravnom konaní ako aj vo veci samej po podaní obžaloby rozhodovala tá istá sudkyňa (JUDr. Bebčáková), čím malo byť porušené jeho právo na nestranný a nezávislý súd, ako aj jeho právo na zákonného sudcu. V tejto súvislosti znovu poukázal na údajné „nezrovnalosti“ pri zmene

spisovej značky jeho trestnej veci pričom dodal, že zotrúva na svojich predchádzajúcich námietkach ohľadom akceptovania výpovede svedka „kajúcnika“ I. (poukazujúc na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1TdoV/17/2015 z 8. novembra 2016, ako aj na rozhodnutie ESLP vo veci Adamčo v Slovenská republika, doslovne citujúc relevantné časti z odôvodnení označených rozhodnutí). Prokurátor vo vyjadrení spochybňuje, popiera a opomína právo obhajoby dať si vypracovať vlastný znalecký posudok, k čomu obvinený poukazuje na nesprávnosť postupu skôr vo veci konajúcich a rozhodujúcich súdov spočívajúceho v tom, že nevykonali tzv. kontrolné znalecké dokazovanie. V ďalšom texte podaného vyjadrenia obvinený Z. S. uviedol v princípe takmer „navlas“ tie isté skutočnosti, ako v jeho predchádzajúcich podaniach, resp. v podanom dovolaní v znení jeho písomného doplnenia (poukázal na obsah prednášky Znalec v trestnom konaní, namietol premlčanie trestnosti činu - s poukazom na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 29/2015, nakoľko údajne ide o skutkovo totožný prípad, tvrdenia príslušníkov NAKA o tom, ktorý sudca ho vezme do väzby a dôsledky odmietnutia jeho spolupráce s OČTK pri objasňovaní akcie „Z.“ a pod.). Ak prokurátor tvrdí, že obvinený Z. S. nemal na hlavnom pojednávaní žiadne otázky, bolo tomu tak z dôvodu, že bol prvýkrát postavený pred súd a je jeho slobodným právom, či bude vypovedať alebo nie. Záverom dodal, že pozornosť prokurátora by mala byť rovnako zameraná na zabránenie nezákonných excesov NAKA, bývalého generálneho prokurátora Slovenskej republiky a „ďalších z radov prokuratúry a polície, ktorí sa spreneverili ich poslaniu v zmysle čl. 149 Ústavy SR, a to vrátane ovplyvňovania a zasahovania do rozhodovania súdov - sudcov, tak v prípade obvineného, ako aj v ďalších prípadoch. Obvinený uzavrel, že poukazuje a trvá na skutočnostiach a dôkazoch - dovolaciích námietkach a dôvodoch dovolania v znení jeho písomného doplnenia v nich uvedených a preukázaných „aj ním“ tam priloženými listinnými dôkazmi.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaniach obvinených skúmal procesné podmienky pre ich podanie a zistil, že dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], boli podané oprávnenými osobami prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) a spĺňajú obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a zistil, že dovolania obvinených je potrebné odmietnuť, pretože je z ich obsahu zrejmé, že nimi označené dôvody dovolania nie sú v posudzovanej veci splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy.

Z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (R 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak súd rozhodol v nezákonnom zložení.

Nezákonným zložením je v zmysle predmetného ustanovenia napríklad nasledujúci demonštratívny výpočet procesne neprípustných situácií: namiesto senátu rozhodol samosudca, senát rozhodne v neúplnom zložení, alebo ak prísediacemu uplynulo funkčné obdobie. Nezákonným zložením súdu je takisto aj prípad účasti sudcu na rozhodovaní v senáte, ak je tento sudca zo zákona vylúčený alebo bol z rozhodovania vylúčený.

Nezákonne zloženým súdom sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť.

Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavy SR nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

Účelom práva priznaného podľa článku čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavy SR je zabezpečiť občanovi, aby ochranu jeho práv poskytol sudca ako predstaviteľ tej zložky súdnej moci, ktorá má právomoc o veci konať a aby ochranu práva v rámci súdnej moci poskytol sudca zo súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný (II. ÚS 87/2001). Zároveň, podľa § 3 ods. 1 veta prvá a druhá zákona č. 385/200 Z. z. o sudcoch a prísediacich (ďalej len „zákon o sudcoch“) sudca rozhoduje v senáte alebo ako jediný sudca, ak tak ustanovuje zákon. Zákon ustanovuje, kedy sa na rozhodovaní senátov zúčastňuje aj prísediaci.

Napokon podľa § 3 ods. 2 zákona č. 385/200 Z. z. sudcovia a prísediaci sú pri rozhodovaní rovní.

Rozdiely v právnom postavení sudcov a prísediacich teda prirodzene existujú. Označený rozdiel však nie je relevantný z hľadiska rozsahu a intenzity ochrany priznanej podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Inak povedané, právo na zákonného sudcu sa priznáva bez rozdielu medzi sudcom a prísediacimi súdu z radov občanov, nakoľko tak sudcovia, ako aj prísediaci vykonávajú v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky a v jej mene súdnu moc, pričom Slovenská republika ručí za to, že súdna moc je uvedenými subjektmi vykonávaná v súlade s právnym poriadkom. Stručne vzaté uvedené vyjadruje záver, že Slovenská republika napokon znáša zodpovednosť za to, ak sudca alebo prísediaci pri výkone súdnej moci porušia Ústavu SR alebo iné právne predpisy nižšej právnej sily.

Ústavný súd SR už v skoršej judikatúre odmietol taký výklad, podľa ktorého by právo na zákonného sudcu zahŕňalo výlučne právo na jedného zo sudcov senátu, ktorému vec bola pridelená. Logickým výkladom možno dospieť k tomu, že právo priznané čl. 48 ods. 2 Ústavy SR nie je možné vnímať izolovane ako právo na „zákonného predsedu senátu“; naopak, v takomto prípade je potrebné pojem senát vnímať ako súdne teleso zložené tak zo sudcu, ako aj členov senátu (prísediacich), čiže extenzívne. Zákonným sudcom je v kontexte uvedeného každý sudca a prísediaci pridelený do konkrétneho senátu. Člen príslušného senátu je zákoným sudcom strany konania bez ohľadu na to, či je sudcom spravodajcom prípadne len členom senátu, resp. predsedom senátu v tzv. senátnych veciach podľa § 237 ods. 3 písm. c) Trestného poriadku s poukazom na § 14 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch (primerane III. ÚS 212/2011 a III. ÚS 31/2001).

K zmene v zložení senátov vo veciach už pridelených na prerokovanie a rozhodnutie by malo s poukazom na vyššie vyjadrené dochádzať len výnimočne a výlučne na základe zákona. Zákonným sudcom sa totiž stáva sudca, ktorému bola vec pridelená na rozhodnutie; odňať vec jednému sudcovi a prideliť ju inému sudcovi možno iba zákonom ustanoveným postupom po splnení zákonom určených podmienok na odňatie veci. Takýmto permissívnym ustanovením je napr. § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku.

Ak obvinení namietajú nezákonné zloženie senátu súdu prvého stupňa pri vyhlásení odsudzujúceho rozsudku, treba poukázať na str. 63 ods. druhý odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, ktorý jasne a výstižne uviedol, prečo došlo na hlavnom pojednávaní konanom 24. septembra 2015 k zmene v osobe prísediacej. K takej zmene došlo v dôsledku ospravedlnenia jednej z prísediacich, o čom je v spise riadny záznam (zo zbežného prezretia príslušnej časti predloženého spisu najvyšším súdom tento zistil, že označený záznam sa nachádza na č.l. 2897 spisu). Predsedníčka senátu preto zabezpečila ďalšiu

prísediacu zo zoznamu prísediacich, pričom následne predsedníčka senátu strany prítomné na hlavnom pojednávaní (obaja obvinení spoločne s ich obhajcami - viď č.l. 2904 a nasl. spisu) oboznámila s uvedenou skutočnosťou a na otázku predsedníčky senátu v zmysle § 277 ods. 5 veta tretia Trestného poriadku (kladnú každému z obvinených samostatne) zhodne vyhlásili, že s takouto zmenou v zložení senátu súhlasia. Na to predsedníčka senátu vyhlásila uznesenie, že podľa § 277 ods. 5 Trestného poriadku sa bude hlavné pojednávanie vykonávať v senáte s už ďalšou prísediacou (čiže v zmenenom zložení tak, ako k označenej zmene došlo 24. septembra 2015 - č.l. 2906 spisu). V ďalšom priebehu konania následne súd prvého stupňa pojednával v takto zmenenom zložení. Takýto postup súdu prvého stupňa je nepochybne v súlade s § 277 ods. 5 Trestného poriadku, nakoľko obžalovaní so zmenou v osobe prísediacej vyjadrili výslovný súhlas. Nič teda nebránilo tomu, aby sa v trestnom konaní pred súdom prvého stupňa pokračovalo plne súladne so zákonom.

Čo sa týka námietky obvineného Z. S. vo vzťahu k nesprávnemu zloženiu senátu spočívajúcemu v tom, že po podaní obžaloby bola pôvodne trestnej veci obvinených pridelená sp. zn. 28T/7/2014, avšak následne jej bola pridelená sp. zn. 1Tk/1/2014, pričom vo veci mala v zmysle rozvrhu práce Okresného súdu Žilina na rok 2014 rozhodovať ako zákonná sudkyňa JUDr. Marcela Malatková (a nie JUDr. Bebčáková), k tomu najvyšší súd uvádza nasledovné:

Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

V predmetnej veci je zrejmé, že ide o skutočnosť, ktorú obvinený Z. S. nenamietal tak v konaní pred súdom prvého stupňa (ktoré sa začalo v roku 2014), ako ani v konaní pred odvolacím súdom. K uvedenému sa nepriamo „priznal“ aj sám obvinený keď konštatoval, že s poukazom na čl. 48 Ústavy SR nie je rozhodujúce, či obvinený túto skutočnosť namietal v rámci riadneho alebo až mimoriadneho opravného prostriedku, pričom zároveň poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/23/2013 zo 16. októbra 2013.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje na obsah stanoviska Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikovaného pod č. S 11/2016, konkrétne na bod II. označeného stanoviska, podľa ktorého:

II. Ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku), nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Z toho dôvodu takto formulovanú argumentáciu obvineného Z. S. najvyšší súd odmietol ako nedôvodnú, z čoho vyplýva, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku v posudzovanej veci naplnený nebol.

Len pre úplnosť sa najvyšší súd obmedzí na stručné konštatovanie, že trestná vec obvinených síce bola pôvodne pridelená do senátu 28T a predsedníčkou senátu bola JUDr. Erika Bebčáková. Ak by došlo k „znovuprideleniu“ tej istej trestnej veci s tými istými obvinenými do senátu 1Tk je bez ohľadu na možné administratívne pochybenie príslušného pracovníka podateľne okresného súdu podstatným ten fakt, že predsedníčkou senátu 1Tk zostala naďalej pôvodná predsedníčka senátu, a síce JUDr. Erika Bebčáková. Povedané inými slovami: pre obvineného je (v posudzovanej veci) podstatným nie fakt, pod akou spisovou značkou bola pôvodne vedená jeho trestná vec, ale skutočnosť, že od 1. januára 2014 začal na Okresnom súde Žilina fungovať register „Tk“, čo je ľahko overiteľné na podklade vzájomného porovnania rozvrhov práce na rok 2013, resp. 2014 Okresného súdu Žilina. Zákonnou sudkyňou tak správne zostala aj vo veci 1Tk/1/2014 predsedníčka senátu JUDr. Erika Bebčáková.

S poukazom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. b)

Trestného poriadku v predmetnej veci obvinených nebol naplnený.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), c), d, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „práva na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného, a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Najvyšší súd pre prehľadnosť dodáva, že dotknutý dovolací dôvod v podanom dovolaní označil z obvinených len obvinený Z. S.. Jeho danosť však v ďalšom texte podaného dovolania žiadnym spôsobom neodôvodnil. Preto najvyšší súd (poukazujúc na princíp tzv. viazanosti dovolacími námietkami z ich vecného obsahu a nie označenými dôvodmi dovolania) ani nemal obligatórnu povinnosť skúmať parciálne úkony trestného konania, výkon ktorých by mohol mať za následok porušenie práva menovaného na obhajobu a to z dôvodu úplnej absencie konkretizácie vytýkaných pochybení v danom smere.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd poznamenáva, že ani po zbežnom prezretí spisu nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Ak možno vôbec z podaného dovolania vybadať čo i len náznak námietok, ktoré by aspoň okrajovo spadali do množiny niektorých z prakticky predpokladaných prípadov, ktoré by mohli založiť opodstatnenosť úvah o tom, či bol alebo nebol daný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, môže ísť skutočne nepriamo len o námietku nepribratia znaleckého ústavu za účelom finálneho „rozlúsknutia“ odborných otázok (nakolko v podanom dovolaní argumentuje dvomi paralelne proti sebe stojacimi závermi plynúcich z výsledkov znaleckého dokazovania).

Najvyšší súd k tomu konštatuje nasledovné:

Arbitrárne nevykonanie pre spravodlivé rozhodnutie známeho a dôležitého, významného či rozhodného dôkazu súdom nemôže byť bez ďalšieho dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Takýto postup však môže zakladať danosť dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, pretože posúdenie rozsahu (ne)vykonaných dôkazov je otázkou skutkovou a nie právnou. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. S ohľadom na to nemôže argumentácia dovolateľa, ktorým nie je minister spravodlivosti, o nevykonaní navrhnutého dôkazu súdom (o odmietnutí vykonania, ktorého bolo rozhodnuté podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku a rozhodnutie o tom bolo riadne odôvodnené minimálne v rozsudku v zmysle § 168 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku) zodpovedať dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Vyššie uvedený záver v plnom rozsahu zodpovedá doterajšej aplikačnej praxi i judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o nemožnosti preskúmania správnosti a úplnosti skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní, s výnimkou prieskumu ich rozhodnutí uvedeným spôsobom z podnetu dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 odsek 3 Trestného poriadku.

Pokiaľ tak neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení súdmi v pôvodnom konaní dovolací súd nemôže preskúmať v rámci dovolateľom (ktorým môže byť v zmysle naznačeného kontextu jednak obvinený alebo generálny prokurátor) uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť - a vo svojej podstate obchádzať - prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku, t.j. uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal (s argumentom, že preto bolo chybou jeho odmietnutie postupom podľa § 272 odsek 3 Trestného poriadku).

Posúdenie dôležitosti (významu) konkrétneho dôkazu totiž nie je možné bez komplexného vyhodnotenia dôkazného stavu na podklade rozsahu a kvality procesu dokazovania vykonaného súdmi v pôvodnom konaní, ktorého výsledkom je nimi zistený skutkový stav, v konečnom dôsledku odzrkadlený v tzv. skutkovej vete výroku o vine obvineného.

Záver o dôležitosti (významu) takého dôkazu preto logicky nie je možný bez primárneho posúdenia otázky náležité zisteného skutkového stavu v zmysle § 2 odsek 10 Trestného poriadku, ktorý je zase výsledkom procesu hodnotenia dôkazov podľa kritérií upravených v § 2 odsek 12 Trestného poriadku, z ktorého obsahu je navyše nepochybné, že žiadny dôkaz v trestnom konaní nemožno posudzovať izolovane od iných, v danej veci zabezpečených, resp. vykonaných dôkazov.

Dovolací súd v tejto súvislosti poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa

neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Vyššie uvedený záver tak zohľadňuje systematickú prepojenosť jednotlivých dovolacích dôvodov upravených v § 371 odsek 1 Trestného poriadku, ich vzájomné vzťahy a obsahovú nadväznosť, v posudzovanom prípade medzi dovolacími dôvodmi upravenými v tomto ustanovení pod písmenami c) a i) a na vetu za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku logicky nadväzujúci ako jediný možný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Čo je však podstatné: v predmetnej veci takýto stav nenastal. Závery obidvoch súdov, vnímajúc ich v kontexte celého odôvodnenia ich rozhodnutí k názorom obhajoby smerujúcim k ďalšiemu doplneniu dokazovania považuje najvyšší súd za zrozumiteľné, presvedčivé a dostatočné na to aby každý pochopil, prečo súdy nepovažovali za nevyhnutné doplniť dokazovanie tak, ako si to v podanom dovolaní predstavoval obvinený Z. S.. Opätovne totiž treba poukázať na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku), ktorej materiálным dôsledkom je okrem iného aj tá skutočnosť, že žiaden dôkaz nemá zákonom predpísanú „silu“ čo do presvedčivosti a významu, pričom rovnako tak nemá žiaden dôkaz osobitný a svojim spôsobom špeciálny význam. Okresný súd správne zvýraznil, že v zmysle judikatúry (Rt 40/72) súd hodnotí znalecký posudok voľne ako každý iný dôkaz a nie je ním bezpodmienečne viazaný. Nemôže síce ľubovoľne nahradiť odbornú mienku znalca vlastnou a v danom prípade laickou mienkou, ale môže a je povinný preveriť znalecký posudok najmä z toho hľadiska, či znalec prihliadol na všetky skutočnosti, ktoré majú význam pre podanie posudku (najmä či sa skutkové východiská obsiahnuté v tom - ktorom znaleckom posudku opierajú o skutočnosti náležite zistené v trestnom konaní). Naviac je zrejmé, že už okresný súd hodnotil závery znaleckých posudkov tak s prihliadnutím na výpoveď svedka I., ako aj na vyjadrenie obvineného L. S. k mechanizmu usmrtenia poškodeného P. (viď str. 31 a nasl. odôvodnenia rozsudku okresného súdu).

Preto neobstojí obvineným podsúvaný záver o arbitrárnom postupe tak okresného, ako ani odvolacieho súdu spočívajúci v tom, že tieto zhodne nepristúpili k pribratiu špecializovaného vedeckého pracoviska - znaleckého ústavu za účelom vypracovania znaleckého posudku. Plne postačuje, ak s poukazom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov zreteľne uviedli, prečo a v spojení s akými ďalšími skutočnosťami „uverili“ zisteniam uvedeným v znaleckom posudku vypracovaným MUDr. U. a MUDr. O.. V posudzovanom prípade takto vymedzené podmienky udržateľnosti odôvodnenia súdnych rozhodnutí nepochybne boli splnené. V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje najmä na str. 60 ods. druhý odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, keď tento jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo súd prvého stupňa postupoval správne, keď odmietol dôkazný návrh prokurátora na pribratie do konania špecializovaného vedeckého a odborného pracoviska v odvetví súdneho lekárstva (k tomu primerane pozri aj str. 28 a nasl. rozsudku súdu prvého stupňa).

Takisto je z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu zrejmé, že pred tým, než súd prvého stupňa vyhlásil uznesením dokazovanie za skončené sa prítomné procesné strany zhodne vyjadrili, že nemajú ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania.

Treba si uvedomiť, že súd nie je povinný vyhovieť návrhom strán na doplnenie dokazovania, lebo v zmysle § 2 ods. 10 Trestného poriadku a § 2 ods. 11 Trestného poriadku má v rámci rozsahu vlastnej úvahy možnosť zvoliť vhodné dôkazné prostriedky na spravodlivé rozhodnutie.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že nedoplnenie dokazovania pribatím znaleckého ústavu tak, ako si to zrejme predstavoval obvinený nevyvolalo pre menovaného negatívne ovplyvnenie práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) a práva na obhajobu (špeciálne) tak, aby tento postup súdu mohol byť považovaný za taký nedostatok súdneho konania, ktorý by oprávňoval najvyšší súd vysloviť naplnenie dovolacieho dôvodu.

Okrem toho najvyšší súd nezistil, že by konanie vedené voči obvinenému Z. S. (čo platí aj vo vzťahu k spoluobvinenému L. S.) bolo uskutočňované v rozpore s pravidlami práva na spravodlivý proces v

zmysle článku 6 Dohovoru a konštatuje, že v trestnom konaní (postupom orgánov činných v trestnom konaní či súdov) nedošlo k podstatnému - zásadnému porušeniu procesných pravidiel dokazovania.

Najvyšší súd konštatuje, že z postupu orgánov činných v trestnom konaní, ale i súdov nižších stupňov počas celého doterajšieho trestného konania nevyplýva, že by tieto neprejavili rešpekt k právam obvineného, najmä v súhrne k právu na spravodlivý proces a konanie uskutočňovali účelovo v ich neprospech.

Rovnako tak najvyšší súd nezdieľa ani názor obvineného o akejsi „arbitrárnosti“ spočívajúcej v nedostatočnom vysporiadaní sa s námietkami obvineného odvolacím súdom.

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia najmä v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní. V dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdu prvého a druhého stupňa tvoria jednotu, a preto je nadbytočné, aby odvolací súd opakoval vo svojom rozhodnutí správne skutkové a právne závery súdu prvého stupňa. S podstatnými a pre vec rozhodujúcimi právnymi námietkami obhajoby (najmä čo sa týka vierohodnosti tvrdení svedka I. a výsledkov znaleckého dokazovania, ktoré podľa názoru obvinených možno hodnotiť protirečivo) sa riadne vysporiadal už súd prvého stupňa a pokiaľ vôbec nechal otvorenú nejakú spornú otázku, táto bola s konečnou platnosťou v miere zodpovedajúcej „fér“ procesu, vyriešená na odvolacom súde. Podľa názoru dovolacieho súdu rozsudok okresného súdu a jeho odôvodnenie zodpovedá kritériám v § 168 Trestného poriadku a uznesenie krajského súdu v § 176 ods. 2 Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené najvyšší súd naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nezistil.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z úkonov trestného konania.

Na naplnenie tohto dovolacieho dôvodu sa vyžaduje splnenie podmienky, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý bol vylúčený (§ 31 Trestného poriadku), pričom o jeho vylúčení nebolo rozhodnuté.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu videl obvinený Z. S. v tom, že sudkyňa JUDr. Erika Bebčáková menovaného vzala do väzby. Následne JUDr. Erika Bebčáková konala a rozhodovala vo veci aj po podaní obžaloby, pričom vo veci rozhodla odsudzujúcim rozsudkom. Obvinený rozporoval nestrannosť a nezaujatosť menovanej sudkyne, nakoľko má za to, že jej názor o vine bol u nej daný aspoň predbežne pri jeho vzatí do väzby v prípravnom konaní, následne bol kontinuálne posilňovaný a vyústil až do jeho odsúdenia. Preto konštatoval, že vo vzťahu k osobe sudkyne JUDr. Bebčákovovej boli dôvodné pochybnosti o jej nezaujatosti a nestrannosti, čím došlo k naplneniu označeného dovolacieho dôvodu.

Najvyšší súd poukazuje na § 31 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého dôvodom vylúčenia sudcu alebo senátu nie je ich skoršie rozhodnutie o obvinenom, spoluobvinenom alebo o iných obvinených, ktorých trestné činy spolu súvisia. Takéto skoršie rozhodnutie môže byť vydané aj v tej istej trestnej veci. Ak bol napríklad sudca činný v prípravnom konaní pri rozhodovaní o väzbe (alebo inom úkone prípravného konania), nevyklučuje ho to z ďalšieho konania o tom istom obvinenom v súdnom konaní (Sainte - Marie v Francúzsko, Fey v Rakúsko, Padovani v Taliansko, Nortier v Holandsko, prípadne 4Ndt/18/2014). Ostatne, ani sudca, ktorý sa zúčastnil na rozhodovaní o dohode o vine a treste alebo prijal vyhlásenie obvineného (čo predstavuje čo do intenzity nepomerne výraznejší zásah do práv osoby, proti ktorej sa vedie trestnej konanie ako „len“ vzatie do väzby), nie je vylúčený z neskoršieho konania o

obžalobe podanej proti ďalšej osobe, ktorá sa mala na danom trestnom čine zúčastniť (R 15/2017).

Ak by najvyšší súd prijal výklad obvineného, došlo by tak k potenciálnemu úplnému ohrozeniu fungovania justičného systému z dôvodu faktickej nefunkčnosti jednotlivých senátov toho - ktorého súdu, resp. možnosti, že by všetci službukonajúci sudcovia boli vystavení úspešne podanej námietke zaujatosti z dôvodu ich skoršieho rozhodovania, čo by viedlo k paralyzovaniu súdneho rozhodovania a nutnosti odňatia a prikázania veci inému súdu toho istého druhu a stupňa z dôvodu vylúčenia všetkých sudcov.

S poukazom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že dovolacie námietky obvineného Z. S. v tejto súvislosti nemohol akceptovať, nakoľko vychádzajú z nesprávneho pochopenia príslušných ustanovení Trestného poriadku, ako aj opomenutia vývoja rozhodovacej činnosti tak Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu SR a najvyššieho súdu.

Okrem toho z rozhodnutia oboch súdov ani v náznakoch nevyplýva, že by bolo motivované „postranným“ úmyslom konajúcich sudcov či už pomôcť alebo uškodiť obvinenému. Naopak, tak okresný ako aj odvolací súd rozhodli, podľa názoru najvyššieho súdu, v súlade so zákonom vysoko profesionálne a spravodlivo.

Čo sa týka dovolacích námietok obvineného L. S. v súvislosti s ním identicky uplatňovaným dôvodom dovolania tu treba jednoznačne skonštatovať, že z podkladov, ktoré obvinený priložil k podanému dovolaniu nevyplýva okolnosť, že by bolo voči menovanému postupované zaujato, resp. že by došlo k zásahu do práva na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom.

V zápisnici o výsluchu svedkyne JUDr. A. A. sú uvádzané skutočnosti, ktorým menovaná svedkyňa popierala vedomosť o tom, že by sa medzi sudcami Krajského súdu v Žiline rozprávalo, že došlo k ponúknutiu úplatku členovi, resp. členke senátu rozhodujúceho o odvolaní prokurátora a oboch obvinených. Skutočnosti uvádzané JUDr. A. smerovali následne skôr k údajnému „vyzvedaniu“ vo veci obvineného L. S. a spol. zo strany JUDr. B. I. (t.č. s pozastaveným výkonom funkcie sudcu), čo sú všetko skutočnosti, ktoré nemôžu byť bez ďalšieho považované ako spôsobilé narušiť dojem o nestrannom a nezávislom rozhodovaní menovanej sudkyne. Čo sa týka zápisnice o konfrontácii vykonanej medzi svedkami JUDr. A. A. a JUDr. B. I., k tomu sa žiada poznamenať, že z nej plynúce zistenia boli podkladom pre realizáciu akcie „Z.“, ktorá je v súčasnosti vo fáze prípravného konania. Najvyšší súd bez toho, aby vyslovoval akékoľvek verifikačné závery vo vzťahu ku skutočnostiam uvádzaným tak JUDr. A., ako aj JUDr. I. musí po oboznámení sa s obsahom prílohy dovolania konštatovať, že v tomto stave veci skutočnosti, ktoré v podanom dovolaní uvádza obvinený L. S. jednoducho nestačia na vyslovenie záveru o prípadnej zaujatosti menovanej sudkyne ako ani inom negatívnom zásahu do práv obvineného.

Paradoxným sa javí to - a najvyšší súd zdôrazňuje hypotetickosť tejto úvahy - že ak by skutočnosti obsiahnuté v priložených zápisniciach tak jednotlivo, ako aj v ich súhrne zneli súladne s meritórnym rozhodnutím vo veci ako aj (inak nedôvodnými) dovolacími námietkami obvineného, v podstate by tak bolo označenej „intervencii“ vyhovie v jeho prospech. Preto najvyšší súd nie celkom rozumie vecnej podstate dovolacích námietok obvineného bez ohľadu na ich nedôvodnosť (zjednodušene povedané, obvinený skutočne „nedostal“ doživotie, no napokon predsa podal dovolanie).

Najvyšší súd uzatvára: nakoľko v predloženom spisovom materiáli absentujú skutočnosti preukazujúce vznik akéhokoľvek vzťahu (pozitívneho alebo negatívneho) medzi menovanými sudkyňami a obvinenými, resp. iné dôvody zakladajúce pochybnosti o nezaujatosti tak JUDr. Bebčákovej, ako aj JUDr. Malatkej dovolaciemu súdu neostávalo iné, ako konštatovať nenaplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v

prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solely or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa v predmetnej veci nestalo (pozri Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozs. č. 36110/03 z 2. februára 2010, Emen p. Turecku, rozs. č. 25585/02 z 26. januára 2010, Van Mechelen a ďalší p. Holansku, Visser p. Holandsku, rozs. č. 26668/95 zo 14. februára 2002, Al - Khawaja a Tahery p. Spojenému kráľovstvu, rozs. č. 26766/2005 a č. 22228/06 z 15. decembra 2011 a ďalšie).

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumom odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže najvyšší súd preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania najvyšší súd nemôže spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Najvyšší súd dopĺňa, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom“ a jeho zrkadlové znenie - „rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré boli súdom vykonané nezákonným spôsobom“, nemožno vykladať v rozpore s jeho logickým i materiálnym významom a účelom (je založené na dôkazoch) tak, že pôjde o prípady, keď súd dôkaz nevykonal. Súd nie je povinný vykonať dôkazy, ktoré strany nenavrhli a tiež nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale súd ich nepovažuje za rozhodné a dôležité pre spravodlivé rozhodnutie (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku, § 2 ods. 10 Trestného poriadku, § 2 ods. 11 Trestného poriadku) a napokon súd nemusí vykonať ani tie dôkazy, ktoré strany síce navrhli, ale „neskoro“ (§ 240 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku), alebo neprejavili reálnu snahu o ich vykonanie (§ 240 ods. 4 tretia veta Trestného poriadku).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, tzn. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon. Preto platí, že nevykonanie dôkazu súdom, nie je možné považovať za okolnosť odôvodňujúcu existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, nakoľko iba opačný postup súdu - vykonanie dôkazu nezákonným spôsobom môže naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných zákonným spôsobom súdmi nižších stupňov nemôže najvyšší súd v rámci dovolacieho konania iniciovaného obvineným prehodnocovať ani spochybňovať, pretože by tak neprípustným spôsobom zasahoval do výlučnej kompetencie týchto súdov bez právneho podkladu a napokon i v rozpore so samotnou podstatou dovolacieho konania, pretože dovolanie nemôže nahrádzať riadne opravné prostriedky a jeho podanie nie je prípustné v rovnako širokom rozsahu (čo do dôvodov okruhu napadnutelných rozhodnutí, oprávnených osôb atď.) aký je charakteristický pre riadne opravné prostriedky. Dovolanie a rozhodnutie o ňom znamená prelom do právoplatných rozhodnutí, a preto spravídla narušuje stabilitu konečného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Z toho dôvodu možno dovolania aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého

rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Z toho dôvodu možno dovolanie aplikovať iba v prípadoch ak je to odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu alebo jemu predchádzajúceho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov.

Čo sa týka konkrétneho obsahu dovolacích námietok jednotlivých obvinených, k tomu treba uviesť, že obvinený Z. S. v podanom dovolaní explicitne označil aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku. Naproti tomu obvinený L. S. dotknutý dovolací dôvod explicitne neuviedol, avšak z obsahu podaného dovolania (a s poukazom na už skôr vyjadrený princíp viazanosti dovolacieho súdu vecným obsahom dovolacích námietok a nie formálnym označením dovolacích dôvodov) je zrejmé, že v prvom rade je nosným motívom spochybňovanie hodnovernosti a vierohodnosti výpovede svedka I., ktorého výpoveď obvinení zhodne označujú ako kľúčový dôkaz, ktorým sa vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy spravovali pri formulovaní záveru o vine oboch menovaných.

Až následne možno osobitne zvýrazniť tvrdenie obvineného Z. S. spočívajúceho v údajnej manipulácii s kostrovými pozostatkami poškodeného P..

Tu je potrebné zdôrazniť, že najvyšší súd nemôže v dovolacom konaní iniciovanom obvinenými spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Akákoľvek ďalšia ingerencia dovolacieho súdu by bola v takom prípade konaním ultra vires, čiže nad rámec jeho zákonom zverenej právomoci, pričom by si tým de facto atrahoval právomoci odvolacieho súdu. Prisvojenie si oprávnení, ktoré súdu v príslušnom type konania bez kumulatívneho splnenia ostatných zákonných predpokladov kompetenčne nepatria, odporuje základnému ústavnému princípu konania štátneho orgánu len „v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“ (čl. 2 ods. 2 Ústavy). Najvyšší súd preto pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V nadväznosti na uvedené takto formulovanú dovoláciu argumentáciu obvinených najvyšší súd v tejto časti odmietol ako nedôvodnú.

Nad rámec nevyhnutného najvyšší súd poznamenáva, že už súd prvého stupňa ako aj odvolací súd dospeli k záveru, že výpoveď svedka I. je síce primárnym usvedčujúcim dôkazom, avšak nemožno opomenúť ďalšie zásadné súvislosti, ktoré do skutočne presvedčivých detailov dotvárajú mozaiku skutkového deja tak, ako je tento opísaný v skutkovej vete.

Predovšetkým nemožno dospieť k akémukoľvek logicky akceptovateľnému dôvodu, prečo by svedok I. vypovedal práve v neprospech oboch menovaných. Ak obvinený jeho „motiváciu“ vysvetľuje s poukazom na jeho snahu vyhnúť sa trestnej zodpovednosti alebo získania výhod, tak je treba uviesť si, že svedok I. sa v podstate sám priznal k účasti na trestnom čine vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 k § 219 ods. 2 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999. Podstatným je však fakt, že v čase jeho výpovede nebolo svedkovi I. trestné stíhanie zastavené postupom podľa § 215 ods. 3 Trestného poriadku (čomu musí predchádzať v prvom rade vôbec vznesenie obvinenia podľa § 206 a nasl. Trestného poriadku), avšak toto vznesenie obvinenia mu bolo len dočasne odložené postupom podľa § 205 a nasl. Trestného poriadku. Preto síce mohlo byť jeho motiváciou vypovedať o trestnej činnosti, ale o tejto musel vypovedať pravdivo a úplne, nakoľko v rozhodnom čase nebolo možné vylúčiť postup podľa ods. 3 naposledy označeného ustanovenia Trestného poriadku (vznesenie obvinenia policajtom na pokyn prokurátora bez meškania po tom, ako pominú dôvody na dočasné odloženie vznesenia obvinenia). Trestné stíhanie bolo vo vzťahu k svedkovi I. zastavené postupom podľa § 215 ods. 3 Trestného poriadku uznesením prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina, č.k. Kv 43/19/5500-8 z 5. mája 2020, právoplatným 29. mája 2020 (viď vyjadrenie prokurátora Krajskej prokuratúry Žilina na č.l. 4170 a nasl. spisu).

Samotný procesný prostriedok dočasného odloženia vznesenia obvinenia v zmysle jeho zákonnej úpravy podľa § 205 a nasl. Trestného poriadku pritom nemožno chápať izolovane, ale v širšom materiálnom význame. Je plne súladné so zákonom i ústavnými požiadavkami, aby bola osoba, ktorá:

- a) spolupracuje s orgánmi činnými v trestnom konaní,
- b) bola (spravidla) spolupáchateľom trestného činu, o ktorom vypovedá a napokon
- c) o trestnom čine uvedenom v písm. b) vypovedá pravdivo a úplne

určitým spôsobom „motivovaná“ k spolupráci s orgánmi činnými v trestnom konaní. Najvyšší súd pritom osobitne zdôrazňuje požiadavku zvýraznenú pod písm. c) predchádzajúceho odseku, a to úplnosť a pravdivosť výpovede spolupracujúcej osoby, nakoľko bez splnenia týchto kvalifikačných znakov je akákoľvek „motivácia“ spolupracujúcej osoby bez významu.

Naopak, je vyslovene v neprospech takto vypovedajúceho „korunného svedka“, ktorý môže mať v očiach tak súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní čo aj len „nespochybniteľné“ postavenie priam „paušálne“ vierohodného svedka, ak v neskoršom priebehu vykonávania procesných úkonov trestného konania vyjde v porovnaní s ostatnými výsledkami vykonaného dokazovania nepravdivosť ním uvádzaných skutočností. Samozrejme, výmúč prirodzené a ľudsky ospravedliteľné rozdiely v detailoch týkajúcich sa uvádzaných skutočností.

Postup orgánov činných v trestnom konaní a následne konajúcich súdov, ktoré využijú zákonodarcom ukotvený, a teda úplne legálny inštitút spolupracujúceho svedka, nemožno považovať a priori za defektný prvok oslabujúci hodnotu dôkaznej situácie, ku ktorej sa súdy s pomocou týchto výpovedí dopracovali. Relevantné ustanovenia Trestného poriadku (zásada náležitého zistenia skutkového stavu a zásada voľného hodnotenia dôkazov) v záujme vylúčenia potenciálneho nebezpečenstva účelových, nepravdivých výpovedí ukládajú súdom povinnosť vykonať dôslednú previerku hodnovernosti, a teda kvality takto podaných svedectiev, ktorej prípadné zanedbanie by mohlo signalizovať porušenie garancií spravodlivého procesu (III. ÚS 758/2016).

Ústavný súd v predmetnom rozhodnutí pripustil (v súlade s rozhodovacou činnosťou EŠLP) použiteľnosť tzv. odklonov ako zákonných inštitútov (medzi, ktoré patrí aj uznesenie o dočasnom odložení vznesenia obvinenia podľa § 205 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku) v trestnom konaní, avšak za prísneho posúdenia obsahu výpovede spolupracujúcej osoby. Zo znenia samotnej zákonnej úpravy vyplýva, že zákonodarca v záujme postihnutia závažných foriem trestnej činnosti, u ktorej je jej objasňovanie, takpovediac zvonku, veľmi sťažené, v niektorých prípadoch takmer nemožné, stanovil ako legitímny cieľ záujem spoločnosti na vyšetrení takejto trestnej činnosti, pričom tento povýšil nad záujem potrestať jedného z jej „menej aktívnych“ aktérov, ktorý orgánom činným v trestnom konaní poskytne pri plnení danej úlohy nezanedbateľnú súčinnosť. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (v otázke tzv. korunných svedkov poskytujúcich pomoc pri odhaľovaní trestnej činnosti výmenou za beztrestnosť alebo iné výhody upozornila na potrebu osobitnej obozretnosti pri použití takýchto výpovedí, súčasne však EŠLP v tomto kontexte konštatoval, že skutočnosť použitia výpovede podozrivého, ktorý bol zbavený obvinenia, nie je ešte sama o sebe dôvodom na vyslovenie porušenia práva na spravodlivé súdne konanie (Atanasov v Bulharsko), a to dokonca ani v takých prípadoch, keď je odsúdenie páchatel'a založené v určujúcej miere práve na výpovedi takéhoto svedka (Cornelis v Holandsko, Lorse v Holandsko, Verhoek v Holandsko). V záujme zaistenia spravodlivosti konania je však prirodzenou požiadavkou adresovanou konajúcemu súdu dôkladná analýza vierohodnosti týchto výpovedí (III. ÚS 758/2016).

Z uvedeného vyplýva, že Trestný poriadok umožňuje spolupracujúcu osobu, ktorá získala legálny benefit v podobe nepostihnutia, resp. miernejšieho postihnutia za svoju trestnú činnosť, v trestnom konaní vypočúť a následne jej výpoveď použiť ako zákonný dôkaz, rovnocenný s inými dôkazmi. Výpoveď spolupracujúcej osoby ako svedka podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku, pričom nemá menšiu váhu ako ostatné dôkazy, ani nie je a priori vylúčená. „V zásade teda

neplatí ani téza, že na základe výpovede svedka „kajúcnika“ nemôže byť uznaná vina, resp. môže byť uznaná len vtedy, ak je ohľadom určitej okolnosti táto výpoveď potvrdená inými výpoveďami alebo inými dôkazmi. Výpoveď takého svedka (pri jej voľnom hodnotení) môže byť (potenciálne) ovplyvnená snahou dosiahnuť vlastnú antirepresívnu výhodu. Na druhej strane, svedok v čase svojej výpovede (najmä keď je vypočutý už v prípravnom konaní) nevie, či a s akými dôkazmi bude táto výpoveď konfrontovaná. Jeho rozhodnutie „pomôcť si“ je teda realizovateľné práve v prípade, ak hovorí pravdu, a naopak, rizikové pre prípad, že sa svedkom uvádzané okolnosti ukážu ako fiktívne, čo by jeho osobnú pozíciu mohlo skomplikovať (primerane 2To/9/2014). K rovnakým záverom dospel najvyšší súd aj v rozsudku sp. zn. 2To/14/2015 z 28. júna 2016 s tým, že poukázal na podmienky kladené vyššie uvedenou judikatúrou ESLP pri použití výpovede tzv. korunného svedka, a to menovite, či:

- i) bola takáto osoba informovaná o postavení svedka a o výhodách, ktoré mu boli výmenou za jeho výpoveď poskytnuté,
- ii) bol obhajobe zaručený prístup k výsluchu takéhoto svedka, včítane možnosti klásť mu otázky,
- iii) súdy vedomé si postavenia takéhoto svedka starostlivo hodnotili jeho výpoveď, vrátane jej motivácie a zvýšeného rizika jej účelovosti a napokon
- iv) tvrdenia tzv. korunného svedka podporujú ďalšie dôkazy.

Najvyšší súd konštatuje, že ak obaja obvinení spochybňujú skutočnosti zistené z výpovede svedka „kajúcnika“ I., tak si treba uvedomiť nasledovné:

Vyššie vyjadrené právne závery sú vyjadrené v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2TdoV/7/2017 zo 7. septembra 2020, pričom okrem prirodzených vecných odlišností možno tam uvedené úvahy primerane vzťahnuť aj na trestnú vec obvinených. Zároveň je potrebné podotknúť, že okolnosti uvádzané svedkom I. sú nepriamo potvrdzované napríklad výpoveďou svedkyne K. (ktorá potvrdila dlhoročný priateľský vzťah medzi I. a obvineným Z. S.), ako aj zisteniami plynúcimi z výsledkov znaleckého dokazovania znalcom z odboru psychológia PhDr. K., ktorý u menovaného svedka nezaznamenal konfabulatórne tendencie, ako ani snahu prejavovať sa v sociálne lepšom svetle.

Najmä je však potrebné zdôrazniť, že závery znaleckého posudku vypracovaného MUDr. U. a MUDr. O. potvrdzujú okolnosti uvádzané vo výpovedi svedka I. (úder do hlavy sekerou ako príčina smrti a mechanizmus vzniku poranení), ktorý od samého začiatku trestného konania totožne vypovedá, že poškodený P. mal byť usmrtený údermi do hlavy tupou časťou sekery (k tomu pozri aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, str. 31 odsek štvrtý).

V tejto súvislosti neobstojí ani námietka obvineného Z. S. ohľadom dodatočnej „manipulácie“ s kostrovými pozostatkami usmrteného poškodeného P. spočívajúcej v odpiľovaní z lebky. Treba poukázať na skutočnosť, že v posudzovanom prípade bola vykonávaná pitva tela nebohého poškodeného a v tejto súvislosti aj ku znaleckému skúmaniu obsahu mozgovej dutiny. Práve preto došlo k odpiľovaniu vrchlíka (calvy) lebky z tela poškodeného, nakoľko prakticky neexistuje iný, než tento súdnym lekárstvom všeobecne akceptovaný spôsob umožnenia prístupu k obsahu lebečnej dutiny, ak je predmetom skúmania obsah pozostatkov mozgu tak, ako tomu bolo v posudzovanom prípade (viď napr. ŠIDLO, J.: Súdne lekárstvo - Pitva: Univerzita Komenského v Bratislave, Lekárska fakulta. Bratislava: 2020, str. 28 a nasl.).

Všetky vyššie uvádzané podmienky kladené skôr citovanou judikatúrou na starostlivosť a opatrnosť pri posudzovaní výpovede svedka „kajúcnika“ boli v trestnej veci obvinených splnené.

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že už súd prvého stupňa ale aj samotný odvolací súd pristúpili k hodnoteniu výpovede menovaného obzvlášť starostlivo, majúci vedomosť o ich „špecifickom“ postavení. Rovnako tak je v rozpore s objektívnou realitou, že by si svedok I. svojimi výpoveďami akýmsi spôsobom „vyslúžil“ už pri jeho prvotných výpoveďach (je už len „malý detail“, že pri svojich ďalších prednesoch vypovedal prakticky úplne konzistentne s poukazom na obsah skorších výpovedí) beztrestnosť, nakoľko platia už skôr vyjadrené právne závery najvyššieho súdu o tom, že

procesný postup podľa § 205 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku nemožno vnímať absolútne a nemožno pri jeho vzatí do úvahy prakticky úplne opomenúť aj znenie ods. 3 naposledy uvedeného ustanovenia Trestného poriadku, ktorého aplikácia svedkovi I. počas celého trestného stíhania oboch obvinených reálne „hrozila“.

Naopak - platí, že svedok I. sa v podstate vystavil trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanú trestnú činnosť tým spôsobom, že dal sám nielen „ruku“, no celé svoje svedomie „do ohňa“ za to, že sa skutok stal tak, ako uvádza. Tým, že usvedčil iného zo spáchania vraždy v podstate totiž priznal účastníctvo na danom skutku a s tým bude žiť celý zvyšok života bez ohľadu na to, že mu v konečnom dôsledku bolo za účasť na žalovanej trestnej činnosti trestné stíhanie zastavené.

Najvyššiemu súdu sa žiada poukázať na to, že sa mu javí paradoxné, že obvinený L. S. nemal v rozhodnom čase na svedka žiadne otázky, ale v podanom dovolaní prezentuje pomerne zásadné množstvo výhrad. O to viac, ak je výpoveď menovaného svedka podporená inými dôkazmi, avšak najmä faktom, že miesto zakopania tela ukázal policii sám obvinený L. S..

Ak by teda bola verzia svedka I. elová, najvyšší súd si ani pri najvyššom možnom stupni rozvinutia imaginácie nevie rozumne predstaviť tak bizarnú a vopred nepremyslenú zhadu náhod, že by menovaný svedok, laicky povedané „presne trafil“ ako spolupáchateľa skutku obvineného L. S. a rovnako tak by „zobchodoval“ zastavenie trestného stíhania (aj keď snád' okrem neho samotného a oboch spoluobvinených skutočne nemohol mať nikto iný ani len tušenia, či uvádza pravdu alebo či klame) práve v predmetnej trestnej veci.

Odvolací súd mimoriadne výstižne zdôraznil, že obvinený L. S. miesto zakopania mŕtvolu poškodeného označil ešte deň pred samotnou obhliadkou miesta činu (4. októbra 2007), pričom svedok npor. D. ako VOR skupiny PBS podrobne opísal eskortu obvineného L. S. z ÚVV a ÚVTOS Ilava na miesto, kde mal byť zakopaný poškodený, ako aj jeho eskortu späť do ústavu. Za takého stavu niet pochybností o tom, že vlastne samotný obvinený L. S. označil príslušníkom PZ miesto, na ktorom malo byť zakopané telo poškodeného, čoho sa napokon zúčastnili aj svedkovia Ing. O., X. a F., ktorí boli zákonom predpokladaným spôsobom ako príslušníci PZ zbavení mlčanlivosti pred tým, ako boli k predmetnej veci vypočutí.

Zároveň treba dodať, že samotná obhliadka bola vykonaná v roku 2007, pričom svedok I. bol vypočutý do zápisnice o trestnom oznámení o okolnostiach umožňujúcich zistiť totožnosť dovtedy neznámeho tela v roku 2013.

V neposlednom rade treba poukázať na konštatovanie obsiahnuté v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, podľa ktorého obaja obvinení v čase bezprostredne po vznesení obvinenia z 12. júla 2013 prostredníctvom im blízkej osoby O. L. (ktorý využil právo nevypovedať) sa snažili ovplyvniť svedka I., ktorý bol toho času vo výkone trestu odňatia slobody a to prostredníctvom jeho družky K. v tom smere, aby svoju výpoveď proti oboch menovaným „stiahol“.

Ani najvyšší súd nemá pochybnosť o tom, že takéto konanie mohlo byť motivované výlučne tou skutočnosťou, že svedok I. bol skutočne prítomný pri spáchaní skutku, bol jediným priamym svedkom jeho spáchania a preto bolo potrebné jeho výpoveď potrebným spôsobom dodatočne „zmenežovať“ tak, aby bola pre oboch obvinených „priateľná“.

Pre zodpovedanie otázky, či v posudzovanej veci bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku vo vzťahu k vyššie uvedenému je však rozhodujúcou nielen tá okolnosť, že sa apriórne jedná o rozhodujúci alebo kľúčový dôkaz: súčasne (kumulatívne) platí, že pri vykonávaní alebo získavaní tohto zásadného alebo rozhodujúceho dôkazu musí byť porušený zákon.

Takáto situácia v posudzovanom prípade nenastala, nakoľko porušenie zákona pri vykonávaní označeného dôkazu súdom, resp. pri jeho získavaní v prípravnom konaní konštatovať nemožno. Len obvinenými namietaná motivácia a vierohodnosť svedka I. totiž naozaj nemôže byť ani pri akokoľvek

širokom výklade Trestného poriadku, Ústavy SR a ani Dohovoru dôvodov pre vyslovenie en bloc nezákonnosti jeho výpovede bez toho, aby k tomu pristúpili vyššie uvádzané okolnosti.

K zostávajúcim námietkam obvinených týkajúcich sa hodnovernosti výpovede menovaného svedka ako aj námietkam, ktoré smerujú výlučne proti skutkovým zisteniam najvyšší súd odkazuje na vyššie vyjadrené konštatovania, pričom súhrnne takto formulované dovolacie námietky odmietol ako nespôsobilé naplniť nielen dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ale ani žiaden z dovolacích dôvodov dostupných dovolateľom v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku. Preto najvyšší súd nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dôvodu ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Obaja obvinení v podaných dovolaniach argumentovali v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku aj podrobným rozborom dôkazného stavu, podrobným hodnotením vykonaných dôkazov a vyslovili vlastné právne hodnotenia a závery - samozrejme iné ako súdy nižších stupňov.

Obvinený Z. S. svoju dovoláciu argumentáciu koncentroval prioritne na spochybnenie záveru súdov, že mal vedomosť o tom, že skutok tak, ako je podrobne opísaný v skutkovej vete bude spáchaný tam

uvedeným spôsobom. Inak povedané, v dovolaní popieral plánovanie vraždy, o ktorej nemal žiadnu vedomosť a nevedel ani to, kto a akým spôsobom (a či vôbec) bude pozbavený života. Navyiac, z výpovede svedka I. vyplýva, že poškodeného P. mal usmrtiť výlučne obvinený L. S. a obvinený Z. S. na tomto usmrtení nijak neparticipoval. Ak potom bolo z vykonaného dokazovania preukázané, že jediným vykonávateľom vraždy bol L. S. a prítomné osoby nemali vedomosť o tom, že niekto vôbec bude zavraždený, konanie obvineného L. S. predstavuje exces v spôsobe spáchania skutku, za ktorý ale nemôže niesť trestnú zodpovednosť aj obvinený Z. S.. To isté platí aj o kvalifikačnom znaku spáchania skutku surovým alebo trýznivým spôsobom, ktorý nemožno v zmysle uvedeného pričítať na ťarchu aj obvinenému Z. S..

Najvyšší súd k vyššie vyjadrenému pripomína, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - viď veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Už okresný súd správne ustálil, že na naplnenie pojmu spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona nie je potrebné, aby sa všetci spolupáchatelia zúčastnili na trestnej činnosti rovnakou mierou. Stačí aj čiastočné prispenie, ak je toto vedené rovnakým úmyslom ako je aj činnosť ostatných páchatel'ov. Tak sa stáva z objektívneho i subjektívneho hľadiska zložkou skutkového deja a skutku ako prejavu vôle majúcim z hľadiska trestného práva právne kvalifikačný význam.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ale nemôže naplňať poukaz obvineného Z. S. na to, že nebola v konaní „správne“ preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu s odkazom na ním namietanú údajnú nevedomosť o tom, že s obvineným L. S. vôbec niekoho idú zavraždiť. Subjektívna stránka totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkovane, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia.

V danom prípade je táto stránka trestného činu aj výslovne vyjadrená v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa, resp. odvolacieho súdu (... vykopali pod vedením L. S. a podľa jeho pokynov v zemi jamu pripravenú na zakopanie tela osoby, ktorú mali v úmysle usmrtiť v priebehu konania L. S. odišiel a výkon dokončili Z. S. s J. I., po asi 45 minútach sa L. S. ... na miesto vrátil a priviezol A. P. ..., ktorého vylákal na miesto pod presne nezistenou zámienkou, prikázal mu z vozidla vystúpiť, chytil ho pod pazuchu z jednej strany a z druhej strany ho chytili popod pazuchu Z. S. s J. I., spoločne A. P. dovedli k jame ... následne obžalovaní a J. I. mŕtvolu poškodeného vyzliekli donaha a do vopred pripravenej jamy asi do hĺbky 100 cm zakopali jeho telo ...).

Obvinený Z. S. v podstate prezentuje dovolaciemu súdu takú variáciu skutkového deja, že sa na mieste činu neocitol ako spolupáchateľ, ale ako osoba, ktoré sa len nachádzala na mieste činu nevediac, čo sa vlastne bude diať.

Nehľadiac na niekoľko objektívnych faktov, medzi ktoré okrem iného patrí, že:

- predtým so svedkom I. kopali za účelom umiestnenia mŕtvolu poškodeného jamu,
- na obvineného L. S. dokonca po jej vykopaní určitý čas čakali, čo je v úplnom logickom rozpore s údajnými obavami Z. S., že možno si jamu kopú pre seba (teda že ho ide usmrtiť vlastný brat, no napriek tomu na mieste činu počkal, či sa tieto jeho obavy potvrdia a neušiel pred hroziacim nebezpečenstvom) a napokon,
- že je uvedené v priamom rozpore s tým, čo na základe vykonaného dokazovania ustálili skôr vo veci konajúce a rozhodujúce súdy v skutkových vetách rozsudku.

Najvyšší súd odhliadnuc od uvedeného konštatuje, že obvinený Z. S. sa domáha zmeny skutkových zistení. Medzi skutkové zistenia patria totiž aj otázky subjektívnej stránky trestného činu, teda zavinenia obvineného, resp. jeho „vedomosti“ alebo „ničnetušenia“, ktorého absenciu, resp. ktorých (ne) prítomnosť v dovolaní napáda.

Dovolací súd dodáva, že ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť (spolupáchateľstvo, úmysel alebo motív) považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie a akési „prehodnocovanie“ správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu, ktorý je, rozmenené na drobné, množinou skutkových otázok.

Skutková veta musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie (obdobne 2Tdo/38/2016). Vecné, miestne, časové či prípadné iné parametre skutku ukotvujú znaky skutkovej podstaty trestného činu v čase a priestore a v súhrne predstavujú logický a časovo harmonizovaný dej, ktorý v konečnom dôsledku skutkovej vete poskytuje kvalitu jednoznačnej identifikovateľnosti a nezameniteľnosti s iným skutkom. Nemožno súhlasiť s názorom obvineného, podľa ktorého je pre potreby preskúmateľnosti subjektívnej stránky trestného činu obligatórnou súčasťou skutkovej vety aj vyjadrenie úmyslu páchatel'a. Právnu doktrínou priam bezvýnimočne prijatému záveru, že skutku zodpovedajú prejavy vôle páchatel'a majúce odraz v materiálnom svete a sú pokryté páchatel'ovým zavinením zodpovedá totiž taký výklad, že ak je do skutkovej vety reflektované určité konanie, toto konanie je vždy zavinené. Výnimku predstavujú samozrejme skutkové okolnosti, podľa ktorých môže byť skutková podstata určitého trestného činu podľa osobitnej časti Trestného zákona naplnená tak úmyselným, ako aj nedbanlivostným konaním (alebo opomenutím konania a i.), ako je tomu napríklad pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Trestného zákona. Aj v tomto prípade je však pre účely rozlíšenia medzi jednotlivými odtieňmi subjektívnej stránky trestného činu z právne - kvalifikačného hľadiska relevantná právna veta a nikdy nie veta skutková; zdôrazňovanie zavinenia v skutkovej vete je skôr nenáležité a nadbytočné, aj keď v praxi sa s ním stretnúť možno (takto vymedzený právny názor najvyššieho súdu je pritom zhodný s tým, ktorý najvyšší súd prijal už v uznesení z 29. novembra 2011, sp. zn. 2Tdo/49/2011).

Skutok, ktorým je dovolací súd viazaný tak, ako je opísaný v skutkovej vete rozsudku krajského súdu zodpovedá použitej právnej kvalifikácii ako trestného činu vraždy spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2 k § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení účinnom do 31. augusta 1999, pričom z výsledkov vykonaného dokazovania predstavujúceho podklad pre zistený skutkový stav nepochybne vyplýva, že k namietanému ťažšiemu následku došlo práve v dôsledku spoločného konania oboch obvinených a to odhliadnuc od pomeru ich participácie na vykonaní skutku obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom.

Inak povedané, k takémuto následku by nedošlo nebyť predchádzajúceho aktívneho konania obvineného Z. S. (držanie, resp. vlečenie poškodeného P. pod pazuchami k jame). Skutočnosť, že poškodeného usmrtil obvinený L. S. a nie obvinený Z. S. následne svoju trestnoprávnu reflexiu našla vo výmere uloženého trestu menovanému.

Treba iba dodať, že v prípade usmrtenia poškodeného minimálne tromi údermi tupou časťou sekery nešlo o žiadny exces v konaní, ale o naplnenie vopred uzatvorenej dohody, na ktorej participoval aj obvinený Z. S., a síce mierou ustálenou súdmi prvého a druhého stupňa vo vyššie uvedených rozsudkoch. Preto námietky obvineného ohľadom uvedeného treba považovať za bezpredmetné

Najvyšší súd pre úplnosť opakuje, že odvolací súd explicitne uviedol, že z vykonaného dokazovania je zrejmé, že v prípade obvineného Z. S. sa nejednalo o hlavného aktéra spáchanej trestnej činnosti, ale táto bola vykonaná pod vedením obvineného L. S..

Ak obvinený Z. S. namieta nesprávnosť aplikácie osobitného kvalifikačného pojmu spáchania trestného činu surovým alebo trýznivým spôsobom aj vo vzťahu k jeho osobe s poukazom na potrebu použitia zásady individualizácie trestu, obsah predchádzajúcich odsekov mu poskytuje jasnú a zreteľnú odpoveď

na jeho dovolacie námietky. Rovnako je v nich vysvetlený správny postup krajského súdu pri ustálení právnej kvalifikácie zisteného skutku. Zásada individualizácie trestu bola totiž správne krajským súdom uplatňovaná pri určovaní trestu a jeho výmery tak, ako je uvedené v § 34 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona.

Ak následne obaja obvinení napádajú aj nesprávnosť použitia osobitného kvalifikačného znaku spáchania trestného činu obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom je potrebné konštatovať, že aj táto argumentácia je vo svojej podstate „brojením“ proti skutkovým zisteniam za účelom dosiahnutia ich opätovnej revízie dovolacím súdom.

Je tomu tak z dôvodu, že nosným motívom takto formulovanej argumentácie je spochybňovanie priebehu skutku tak, ako bol tento ustálený (aj) na podklade vykonaného znaleckého dokazovania. Uvedené platí v tejto súvislosti aj vo vzťahu k dovolaniu podaným obvineným L. S..

Ako najvyšší súd zdôraznil vyššie, dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu určený k náprave v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných pochybení a v zásade vôbec neslúži k revízii a náprave skutkových zistení, ktoré urobili súdy nižších stupňov, ani k preskúvaniu nimi vykonaného dokazovania (výnimkou je len už zmiňovaný dôvod dovolania dostupný iba pre ministra spravodlivosti). Pre materiálny obsah podaného dovolania je pritom bez významu použitie pojmu „právny záver“, ak z materiálneho hľadiska obvinený napáda zjavne záver skutkový.

Inak povedané, dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je obvineným síce správne uplatňovaný z formálneho hľadiska, no s poukazom na vecný obsah argumentácie obvineného obsiahnutej v podanom dovolaní ide celkom zjavne výlučne o námietky skutkového charakteru, ktoré predstavujú z pohľadu daného dovolacieho konania neprípustné námietky. Je tomu tak z dôvodu, že dovolacie námietky obvinených ako také sa v podstate ani „netvária“ na prvý pohľad ako skutočne právne námietky, nakoľko okrem stručného podnadpisu „Nesprávna právna kvalifikácia“ smerujú výlučne proti skutkovým zisteniam a polemizujú s hodnotením vykonaného dokazovania.

Tu treba zdôrazniť, že pokiaľ obvinený v podanom dovolaní neuvedie námietku právneho charakteru, nie je pri viazanosti uplatnenými vecnými námietkami (a nie dôvodmi dovolania podľa § 371 Trestného poriadku) nielen povinnosťou, ale ani možnosťou dovolacieho súdu sa následne akokoľvek vyjadrovať k otázke samotnej správnosti právnej kvalifikácie ustáleného konania. Ako už totiž bolo zdôraznené vyššie, skutková veta tak, ako bola ustálená zo strany súdov nižšieho stupňa, je pre dovolací súd (konajúci iba na podklade dovolaní obvinených) záväzná - v predmetnom mimoriadnom opravnom konaní už nemožno prehodnocovať ustálené skutkové závery, skúmať ich úplnosť, či správnosť. Rovnako nemožno opomenúť skutočnosť, že s obdobnou argumentáciou sa podrobne vysporiadali už vo veci skôr konajúce a rozhodujúce súdy.

Povedané inými slovami, pre dovolací súd je podstatnou výlučne tá skutočnosť, že vo veci tvoriacej predmet dovolacieho prieskumu použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu a ktoré majú zároveň tomu zodpovedajúci odraz v právnej vete.

Nad rámec uvedeného najvyšší súd poznamenáva, že ak obvinenému L. S. nie je jasné, prečo pokiaľ nie je možné určiť príčinu smrti je naopak možné hovoriť o obzvlášť surovom alebo trýznivom spôsobe usmrtenie poškodeného, tak na uvedené existuje pomerne jednoznačná odpoveď - menovaný totiž opiera uvedenú argumentáciu najmä o obsah tých znaleckých posudkov, ktoré navrhla obhajoba. V tejto súvislosti je však potrebné skonštatovať, že záver súdu prvého stupňa aj odvolacieho súdu bol prijatý s poukazom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov tak, ako je táto upravená v § 2 ods. 12 Trestného poriadku, no najmä s poukazom na závery znaleckého posudku vypracovaného MUDr. O. a MUDr. U.. Znalci v rámci záverov jednoznačne skonštatovali, že na hlavu poškodeného pôsobilo priame mechanické násilie veľkej intenzity a prudkosti tupým predmetom, a to najmenej trikrát, o čom svedčia

znalcami zistené zranenia poškodeného tak, ako boli tieto identifikované na jeho kostrových pozostatkoch. Z výpovede svedka I. pritom vyplynulo, že pri jednotlivých úderoch počul až praskanie lebky poškodeného. Napokon, už odvolací súd jasne uviedol, že ani svedok I., ako ani obvinený L. S. neuvádzali nič také, čo by bolo možné pripustiť mechanizmus vzniku poranení napríklad strelnou zbraňou. O to viac, ak takúto verziu neprezentoval žiaden z do konania pribratých znalcov.

Najvyšší súd konštatuje, že pod pojmom surový alebo trýznivý spôsob treba rozumieť vysokú mieru brutality presahujúcu hranicu obvyklého násillia použitého voči živej osobe. Navyiac, surový alebo trýznivý spôsob spáchania trestného činu môže vyplynúť jednak z charakteru použitej zbrane a spôsobu jej použitia ale aj okolností prípadu a intenzity útoku, najmä ak si v dôsledku toho obeť trestného činu uvedomuje nevyhnutnosť svojej bezprostrednej brutálnej fyzickej likvidácie, čím je vystavená mimoriadnym psychickým útrapám (R 9/2013). Rovnako tak ide o mimoriadne fyzické alebo psychické útrapy, ktoré podstatne prekračujú bežné útrapy obete pri danom trestnom čine (napr. usmrtenie jedom alebo neurotoxínom, ktorý obeť postupne pri jej plnom psychickom vedomí fyzicky paralyzuje a spôsobuje pomalé a bolestivé umieranie, spravidla udusením alebo opakované vystavovanie osoby hrozbe smrti prikladaním zbrane k hlave a odísťovaním zbrane).

Najvyšší súd opäť nad rámec nevyhnutného poznamenáva, že z výpovede svedka I. je v spojení so skôr uvedeným zrejme, že k naplneniu tohto osobitného kvalifikačného znaku nepochybne došlo. K tomu treba predovšetkým uviesť, že poškodený P. mal pri jeho usmrtení zviazané oči a takisto zviazané ruky, pričom ho k miestu spáchania činu - jame doslova „privliekli“ obaja obvinení a svedok I. pod pazuchami. Následne mu obvinený L. S. povedal, aby si kľakol, pričom po prvom údere do hlavy sekerou mal poškodený zakričať „vy svine“. Je teda zrejme, že po prvom údere (po ktorom malo byť počuť praskanie kostí) zjavne poškodený nestratil vedomie, pričom už len samotný spôsob spáchania skutku a to, čo jeho spáchaniu bezprostredne predchádzalo svedčí o tom, že si tento musel nevyhnutne uvedomovať bezprostrednosť svojej fyzickej likvidácie a posledné chvíle svojho života si po krátky čas napriek devastačnému poraneniu lebky uvedomoval. Rovnako nemožno mať rozumné pochybnosti o tom, či možno považovať útok spočívajúci v najmenej troch úderoch na hlavu poškodeného tupou časťou sekery v takej intenzite a sile, že pri ňom počuť praskanie kostí za spôsob, ktorý by bol úplne „štandardným“ pri trestných činoch páchaných pri tzv. mafiánskych popravách alebo vraždách „bielych koní“ (usmrtenie strelou do hlavy alebo srdca a pod.).

Ak obvinený L. S. (odhliadnuc od skutočnosti, že ide o skutkové zistenie, ktoré má v prípade, ak je toto jasne obsiahnuté v skutkovej vete a správne „pretavené“ do vety právnej najvyšší súd vyslovene zakázané ďalej preskúmať - viď § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) napriek vyššie uvedenému v podstate popiera, že by sa skutku dopustil skutočne priam beštiálnym spôsobom voči bezbrannej obeti, najvyšší súd musí označiť spôsob fyzickej likvidácie poškodeného P. za neporovnateľný ani len s postupmi pri usmrcovaní zvierat v živočíšnej výrobe, ktoré prebieha spravidla omnoho humánnejším spôsobom.

Najvyšší súd uzatvára, že skutok ustálený súdmi v konaní pred súdom prvého stupňa v zrušujúcom a pozmeňujúcom znení odvolacím súdom bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom rovnako tak oba súdy zhodne správne vyslovili danosť osobitného kvalifikačného znaku spáchania trestného činu vraždy obzvlášť surovým alebo trýznivým spôsobom.

Preto najvyšší súd nezistil naplnenie ani dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

To napokon vylučuje i zostávajúcu dovolaciu námietku obvinených ohľadom neprípustnosti trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania a preto sa ňou najvyšší súd ako nedôvodnou ani bližšie nezaoberal. So zreteľom na uvedené neostalo dovolaciemu súdu iné len rozhodnúť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a dovolania obvinených odmietnuť, pretože je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.